

Günün sözü

Prezident İlham Əliyev:

Avropa Parlamentinin Azərbaycana qarşı qəbul etdiyi bir sıra qətnamə yenə də ermənipərəst, rüşvətxor və anti-Azərbaycan qruplaşmanın məhsuludur və burada aparıcı rolunu Fransa deputatları oynayır. İşğal dövründə də biz bunu təbii ki, hiss edirdik, amma bu dərəcədə yox.

Səhifə ⇒ 8

Milli brendimiz “ASAN xidmət”
BMT-də tanıtılacaq

Üç ildir ki, Avropa “Parisdə nə baş verir?” sualına cavab tapa bilmir

Səhifə ⇒ 3

№ 63 (30179) 29 mart 2023-cü il, çərşənbə

Xalq qəzeti

Xalqın qəzeti!

Gündəlik ictimai-siyasi nəşr

1919-cu ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

vəb-sayt: www.xalqqazeti.az

“Heç kim bizimlə ultimatum dili ilə danışa bilməz”

Prezident İlham Əliyev Məsim Məmmədovu Prezidentin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəsi təyin olunması ilə əlaqədar qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Məsim Məmmədovu Prezidentin Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəsi təyin olunması ilə əlaqədar qəbul edib. Dövlətimizin başçısı qəbulda çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Siz Laçın rayonunda Prezidentin xüsusi nümayəndəsi vəzifəsinə təyin edirsiniz. Sizə böyük etimad göstərilir. Əminəm ki, siz bu etimadı doğruldaçaqsınız.

Laçın rayonu ölkəmizin ən böyük rayonlarından biridir. Rayonun çox

böyük potensialı var. Əlbəttə ki, Laçın rayonuna qayıdacaq keçmiş məcburi köçkünlər bundan sonra Laçında rahat yaşamaqlıdırlar və Azərbaycan dövləti bunu təmin edəcək.

Laçın rayonu 28 il işğal altında idi və bu işğal dövründə rayonun, demək olar ki, bütün infrastrukturunu Ermənistan tərəfindən məhv edilmişdir, ətraf mühitə böyük ziyan vurulmuşdur. Bütövlükdə bizim meşə fondumuzun qanunsuz is-

tismarı nəticəsində 60 min hektar meşə ermənilər tərəfindən məhv edilib, kəsilib, talanıb, satılıb. Onun böyük hissəsi Laçın rayonunda olan meşə fondudur.

İşğal dövründə ermənilər Laçında qanunsuz məskunlaşma siyasəti aparmışlar. Xaricdə yaşamış ermənilər həm Laçın şəhərinə, həm bir neçə kəndə gətirilmiş və orada yerləşdirilmişlər. Bu, bütün beynəlxalq konvensiyalara görə hərbi cinayət sayılır. Əfsuslar olsun ki, Ermənistan dövləti bu hərbi cinayətə görə hələ də məsuliyyətə cəlb edilməmişdir.

(ardı 2-ci səhifədə)

Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsinin təyin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Məsim Əhməd oğlu Məmmədov “Azərbaycan Respublikasında iqtisadi rayonların yeni bölgüsü haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 7 iyul tarixli 1386 nömrəli Fərmanı ilə müəyyən edilmiş Şərqi Zəngə-

zur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi təyin edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 mart 2023-cü il

Qərbi Azərbaycana qayıdış – BMT-də ikinci uğur və nikbin gələcək üçün növbəti əsas

Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi kurs yüksək nəticələr verməkdədir

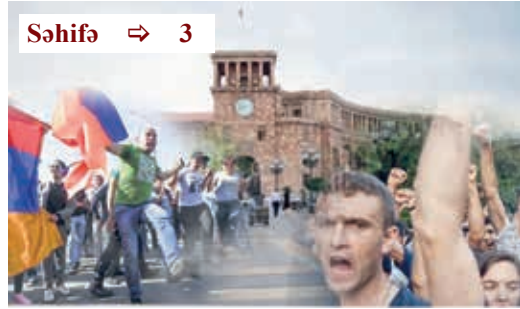
Səhifə ⇒ 3

Qərbi Azərbaycana Qayıdış tarixi həqiqət prizmasında

Səhifə ⇒ 9

Hərb, yoxsa sülh?

Səhifə ⇒ 3

Səhifə ⇒ 10

Diller Universiteti
yaxşılar sırasında

Laçın yolunda
hərəketin şəffaflığı
təmin edilməlidir

Səhifə ⇒ 4

NATO-nun
səbiq baş
katibinin
qaranlıq
keçmişi

Səhifə ⇒ 4

BVF Azərbaycanda iqtisadi artım proqnozunu yeniləyib

Səhifə ⇒ 7

Səhifə ⇒ 4

Ermənistan siyasi kollapsı: müxalifət, terror və Azərbaycanla “sülh” oyunu

“Hər gelişimdə Azərbaycanda
özəl yeniliklər görürəm”

Səhifə ⇒ 8

Səhifə ⇒ 8

Media ağılatsınmı,
güldürsünmü, yaxud?..

Dövrünün ən gözəl Karmeni

Səhifə ⇒ 10

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Şuşanın işğalından bir neçə gün sonra Laçın rayonu da işğal edilmişdir. Bu, ölkəmiz üçün böyük faciə idi, laçınlılar üçün böyük faciə idi və bu, AXC-Müsavat xəyanətkar cütüyünün növbəti çirkin xəyanəti idi. AXC-Müsavat cütüyü hakimiyyətə can atırdı, istənilən yollarla hakimiyyəti zəbt etməyə çalışırdı və torpaqların Ermənistana verilməsi, satılması faktiki olaraq onların bu çirkin niyyətə çatmaları üçün bir fürsət idi. Onlar bunu belə qiymətləndirirdilər – hesab edirdilər ki, əgər Azərbaycan xalqı böyük bir sarsıntı keçirsə, onlar üçün əlavə şanslar yaranaçaq. Əfsuslar olsun ki, belə də oldu. Şuşanın, ondan sonra Laçının işğal altına düşməsi Azərbaycanda çox ciddi siyasi böhrana səbəb olmuşdur. Bu imkanndan, fürsətdən istifadə edərək AXC-Müsavat xəyanətkar cütüyü Laçın işğal olunanndan bir ay sonra hakimiyyəti qanunsuz yollarla zəbt etmişdir və bu, daha böyük faciələrə yol açdı. Ondən bir il keçməmiş – 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər işğal altına düşdü və beləliklə, ovaıxtkı – keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin ərazisi ilə Ermənistan ərazisi arasında coğrafi bağlantı yaradılmışdır və əlbəttə ki, Birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyətin əsas şərti olmuşdur.

Biz Laçını həm döyüş meydanında, həm siyasi yollarla qayıtdıq. İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi əsas vəzifələrdən biri idi və biz faktiki olaraq Laçın rayonunun cənub hissəsini döyüşərək, vuruşaraq azad etdik. Güləbird və digər bir neçə kənd döyüş meydanında azad edilmişdir, biz Laçın–Xankəndi yoluna çıxmışdıq. Məhz bu əməliyyat nəticəsində, eyni zamanda, Şuşa şəhərinin erməni işğalçılarından azad edilməsi faktiki olaraq Ermənistan dövlətinin kapitulyasiyasına gətirib çıxarmışdır. Vaxtilə “Qarabağ Ermənistanıdır” deyən Ermənistan rəhbərliyi öz məğlubiyyətini qəbul etməyə məcbur olmuşdur və 2020-ci ilin noyabrın 10-da kapitulyasiya aktı Ermənistan tərəfindən imzalandı. Laçın rayonunun digər hissəsi – ən böyük hissə artıq siyasi yollarla azad edilmişdir. Bu, bizim böyük tarixi Zəfərimizdir.

Xüsusilə bildirməliyəm ki, uzun illər aparılmış danışıqlar əsnasında hər zaman vasitəçilik Laçın rayonuna hansısa xüsusi bir yanaşma sərgiləyirdilər və Ermənistan bütövlükdə Laçın rayonunun Azərbaycana qaytarılmasını qəbul etməz sayırdı. Halbuki onlar digər rayonlardan da çıxmaq fikrində deyildilər. İndi – müharibədən iki il yarım keçəndən sonra bu, hər kəsə daha aydın oldu. Beynəlxalq vasitəçilər – ATƏT-in ovaıxtkı Minsk qrupu danışıqların aparılması ilə faktiki olaraq bu işğalı möhkəmləndirməyə çalışırdılar. İndi hər şey aydın oldu – Fransanın Azərbaycanı bədaletsiz və mənfəi münasibəti təsadüfi deyil. Sadəcə olaraq, işğal dövründə bunu müəyyən dərəcədə pərdələmək istəyirdilər, sadəcə olaraq, bizi çaşıdırmaq istəyirdilər. Amma baxın, müharibədən – İkinci Qarabağ müharibəsindən keçən iki il yarım ərzində bizə qarşı hansı çirkin əməllər törədilir, hansı əsassız ittihamlar irəli sürülür. Yəni, bütün bunlar göz qabağındadır, o cümlədən Avropa Parlamentinin Azərbaycana qarşı qəbul etdiyi bir sıra qətnəmə yənə də ermənipərəst, rüşvətxor və anti-Azərbaycan qruplaşmanın məhsuludur və burada aparıcı rolu Fransa deputatları oynayır. İşğal dövründə də biz bunu təbi ki, hiss

edirdik, amma bu dərəcədə yox. Təsəvvür edə bilməzdik ki, ölkələr bu dərəcədə riyakar, yalançı ola bilərlər. Adamin özünə baxıb bir söz deyə, arxada başqa iş görə bilərlər.

Yəni, bu iki il yarım müddət ərzində bütün dünya bir daha hər şeyi gördü. Eyni zamanda, anti-Azərbaycan qüvvələr bizim əyilməz iradəmizi gördü. Heç kim bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Heç kim bizimlə ultimatum dili ilə danışa bilməz. Biz bunu İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistana sübut etmişik, müharibədən keçən iki il yarım ərzində Ermənistanın himayədarlarına sübut etmişik. Onları məğlub etmişik və bir daha bütün dünyaya göstərmişik ki, biz istədiyimizə nail oluruq və olacağıq.

Beləliklə, Laçın rayonunun tarixəsi, əlbəttə ki, bir çox hallarda ibrət olmalıdır. Bundan sonra Laçın rayonunun həm təhlükəsizliyinin qorunması, həm oraya keçmiş məcburi köçkünlərin tezliklə qaytarılması bizim üçün əsas vəzifələrdən biridir. Laçın rayonunun Ermənistanla sərhəd istiqamətləri üzrə bütün mühəndis-istehkam işləri, demək olar ki, başa çatmaq üzrədir. Heç vaxt tarixdə olmayan yollar salınıb, Laçın və Kəlbəcər rayonlarında 100 kilometrərlə ölüclən kəndlərarası yollar, eyni zamanda, hərbi mövqələrə gedən yollar salınıbdir. Beləliklə, bu gün biz Azərbaycan–Ermənistan sərhədi istiqamətində çox əlverişli mövqələrə sahib olmuşuq və bu mövqələrdə özümüzü gücləndiririk, bu mövqələrdə qalacağıq. Əlbəttə ki, Laçın rayonunun təhlükəsizliyi ilə bağlı başqa addımlar da atılır, tədbirlər görülür və bu tədbirlər imkan verir ki, oraya qayıdacaq soydaşlarımız rahat, təhlükəsizlik şəraitində yaşasınlar.

İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatanda rayon bizim nəzarətimizə keçsə də, Laçın şəhəri nəzarətimizdən kənarda idi. Bunun obyektiv səbəbləri var idi. Çünki Ermənistandan Qarabağa gedən yol Laçın şəhərinin ortasında keçirdi. 2020-ci il noyabrın 9-da Rusiya Prezidenti ilə gün ərzində apardığım bir çox saatlıq telefon danışıqları nəticəsində biz nail olduq ki, Laçın şəhərinin də Azərbaycana qaytarılması şərtləndirilsin. Bu məqsədlə alternativ yolun çəkilişi mənim təklimlə yekun Bəyanata salınımışdır və müddət göstərilmişdir. Amma bu, bir qədər qeyri-müəyyən ifadələrlə göstərilmişdir ki, üç il ərzində bu məsələ ilə bağlı müzakirələr aparılacaq. Ancaq İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatən kimi mən dərhal göstəriş verdim ki, yeni yolun marşrutu və bütün texniki parametrləri müəyyən edilsin. Biz bu işə tezliklə başlamışıq və bunu bir il yarım ərzində həl etmişik. Yəni, Laçın şəhərindən yan keçən yeni yol qəkildi və keçən il avqustun əvvəlində, daha doğrusu, avqustun 2-də yol istismara hazır idi. Biz Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin komandanlığına xəbər göndərmişdik ki, artıq onlar öz postlarını ovaıxtkı marşrutdan çıxarıb yeni yola keçirsinlər və avqustun 5-nə qədər biz Laçın şəhərinə, Zabux və Sus kəndlərinə girməliyik. O vaxt bizim nümayəndələrimizlə təmasda olan Qarabağ ermənilərinin nümayəndələri bizdən xahiş etmişdilər ki, vaxt verin, biz avqustun 25-nə qədər özümüz bu məsələləri həll edərək, orada qanunsuz məskunlaşmış erməniləri Laçın şəhərindən, Zabux və Sus kəndlərindən çıxaracağıq və beləliklə, məsələ rahat şəkildə öz həllini tapa bilər. Mən buna etiraz etmədim, yəni 20 gün o qədər də böyük fərq etmir. Beləliklə, Laçın şəhərin-

də, Zabux və Sus kəndlərində qanunsuz məskunlaşmış bütün ermənilər aparılan işlər nəticəsində avqustun 25-də oradan çıxarılmışdır. Avqustun 26-da biz Zabux, Sus kəndlərinə və Laçın şəhərinə qayıtmışıq. Ondən sonra mən Laçın şəhərinə səfər etdim, Azərbaycan Bayrağını şəhərin mərkəzində qaldırdım və bəyan etdim ki, biz artıq bu doğma diyarımızda əbədi yaşayacağıq.

Ondən dərhal sonra göstəriş verildi ki, biz vaxt itirmədən Laçın şəhərinin yenidən qurulması prosesinə start verək. Artıq iki ildən çoxdur ki, Laçın rayonunun yenidən bərpası ilə bağlı işlər aparılır, bir çox işlər görülüb. Bildiyiniz kimi, Laçın rayonunda beynəlxalq hava limanı inşa edilir. O bölgədə heç vaxt hava limanı olmamışdır və hava limanının yerini müəyyən edərkən böyük çətinliklərə üzləşmişdik. Çünki orada uçuş-ənmə zolağının inşası üçün düz yer tapmaq mümkün olmadı. Biz dağları kəsərək və böyük torpaq işlərini həyata keçirərək bütün dağlıq ərazilərdə, dağlarla əhatə olunan ərazilərdə beynəlxalq hava limanı inşa edirik. Yəqin ki, gələn ilin sonunda, ya da 2025-ci ilin əvvəllərində hava limanı istismara verilecək.

Kəlbəcər–Laçın yolunun yenidən qurulması prosesinə start verildi. Mən özüm Kəlbəcərdən Laçına maşınla getmişəm, məsafə o qədər uzun olmasa da, bu yol həddindən artıq çətin və təhlükəlidir, indiki yoldan istifadə etmək, demək olar ki, qeyri-mümkündür. Sovet vaxtında o bölgələrdə yaşamış insanlar da yaxşı xatırlayırlar ki, o yol çox çətin idi, bir çox hallarda bu, serpantin yoldur və çox təhlükəli idi. Ona görə biz bu yolu yenidən qururuq, bir çox tunellər inşa edilecək. Ümumiyyətlə, Kəlbəcər və Laçın rayonlarında bizim ən çox tunellərimiz məhz o bölgələrdə və Murov dağının altından keçən tunelin uzunluğu təxminən 12 kilometr olacaq. Beləliklə, biz Göygöl rayonundan da Şərqi Zəngəzura yol açıırıq. Eyni zamanda, Qubadlı–Laçın yolu da sürətlə inşa edilir.

Yəni, müharibə başa çatən kimi Laçın rayonunun yenidən qurulması ilə bağlı işlərə start verilişidir. Amma Laçın şəhərinin yenidən qurulması keçən ilin avqustun 26-dan bu yana icra edilir. Sizə və Azərbaycan ictimaiyyətinə bildirmək istəyirəm ki, birinci mərhələdə Laçın şəhərində 500-ə yaxın fərdi ev inşa edilir və ya ermənilər tərəfindən dağıdılmış evlər yenidən bərpa olunur. Çoxmətbəli səkkiz yaşayış binası yenidən qurulur, ya da ki, tamamilə əsaslı təmir olunur və 30-dan çox ictimai bina inşa edilir. Mənim göstərişimlə bütün bu işləri biz bu ilin sonuna qədər başa çatdırmalıyıq, bu, sadəcə, birinci mərhələ olacaq. Bu evlərin sayı göstərir ki, minlərlə insan artıq bu ilin sonuna qədər Laçın şəhərində yaşayacaq və laçınlılar bu il öz doğma diyarına qayıdacaqlar.

Eyni zamanda, Laçın şəhərində Heydər Əliyev Fondunun xətti ilə məscid inşa edilecək. Məscidin təməlini də mən Laçında olarkən özüm şəxsən qoydum və çox gözəl yerdə bizim dini məbədimiz yaxın gələcəkdə inşa edilecəkdir.

Bununla paralel olaraq, Zabux və Sus kəndlərinin tamamilə yenidən qurulması prosesinə start vermişik. Zabux kəndində 1000-dən çox, Sus kəndində isə 300-dən çox insan yerləşəcək. Xaricə yaşayan ermənilər Zabux kəndində, yənə də deyirəm, o cinayəti törədən Ermənistan dövləti ilə birlikdə bir kənd salmışdılar,

evlər tikmişdilər. O evlərdə indi bizim hərbi birləşmələrimizin şəxsi heyəti yerləşir. Ancaq Zabux kəndinin sakinləri üçün tamamilə yeni kənd salınır.

Bununla yanaşı, bildirməliyəm ki, Güləbird və Qorçu kəndlərinin Baş planı mənim tərəfindən təsdiqləndi. Birinci mərhələdə Güləbird kəndində 2400, Qorçu kəndində isə 1300 insanın yerləşməsi nəzərdə tutulur. Yəni, gətirdiyim bütün bu rəqəmləri nəzərə alaraq, hər kəs görə bilər ki, yaxın gələcəkdə – bu il və gələn il biz Laçın rayonuna təqribən 10 minə yaxın, bəlkə də çox keçmiş köçkünlü yerləşdirəcəyik.

Onu da bildirməliyəm ki, Laçın şəhərinin bütün infrastrukturunu yenidən qurulur – su xətləri, kanalizasiya xətləri, elektrik enerjisi xətləri, yollar, Laçın şəhərinin bütün daxili yolları yenidən qurulur. Daxili yolların uzunluğu təqribən 50 kilometr-dən çoxdur. Laçın şəhərinin memarlıq üslubu da göz oxşayır. Yəni, bu, nəinki Azərbaycanın dünya miqyasında ən gözəl şəhərlərindən birinə çevriləcək, nəzərə alsaq ki, Laçının çox füsunkar təbiəti - meşələri, dağları, çayları var,- bu, bir cənnət məkan olacaqdır. Bax, biz bu işləri görürük və bu, görülən işlərin, sadəcə, bir hissəsidir. Biz azad edilmiş bütün torpaqlarda indi genişmiqyaslı quruculuq işləri aparırıq və bu işləri öz hesabımıza görürük və görəcəyik.

Siz mənim xüsusi nümayəndəm kimi artıq dərhal işə başlamalısınız, bütün bu işlərə rəhbərlik etməlisiniz. İnfrastruktur layihələri, əlbəttə ki, mərkəzi icra orqanları tərəfindən icra edilir. Eyni zamanda, siz Laçın rayonunun gələcək inkişafı ilə bağlı, iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı, vətəndaşların rahat yaşaması ilə bağlı konkret əlavə təkliflər verməlisiniz. Çünki biz çalışırıq ki, azad edilmiş bütün rayonlarda işlər paralel surətdə getsin. Ona görə, məsələn, hər rayonda 3-4 kəndin birinci mərhələdə qurulması nəzərdə tutulur, eyni zamanda, əlbəttə ki, şəhərlər də daxil olmaq şərti ilə. Ancaq, məsələn, söhbət Laçın rayonundan gedirsə, Laçın rayonunda birinci mərhələdə qurulacaq bütün kəndlərin adları təsdiqləndi və biz birinci mərhələdə bəzi yerlərdə bir neçə kəndin sakinlərini bir yerə cəmləşdirəcəyik. Çünki bu, həm onların yaşaması, eyni zamanda, nəqliyyat-logistika məsələlərinin həlli üçün daha əlverişlidir. Bizim bütövlükdə təkcə Qarabağda, Şərqi Zəngəzura deyil, digər bölgələrimizdə də dağ rayonlarında kəndlər bir-birindən aralı yerləşirdi və bu, bir çox hallarda insanların rahat yaşamasına o qədər də imkan vermirdi. Yəni, bu, ənənəvi olaraq belə qurulmuşdur. Əlbəttə ki, azad edilmiş torpaqlarda indi və gələcəkdə hər bir kənd bərpa edilecək. Ancaq Azərbaycan dövləti öz üzərinə düşən vəzifəni bunda görür ki, biz yaxında yerləşən kəndlərin sakinlərini bir yerə yığıb onlar üçün gözəl şərait yaradaq. Yəni, biz şəhər tipli kəndlər quracağıq və mən qurulacaq bütün kəndlərin Baş planını təsdiqləmişəm. Eyni zamanda, kəndlərin xarici görkəmi də təsdiqlənib və yənə də deyirəm, həm rahat, həm də memarlıq nöqtəyi-nəzərindən çox gözəl olacaq.

Əlbəttə ki, bundan sonra Laçın rayonunda ətraf mühitin qorunması birinci vəzifə olmalıdır. Biz keçmiş köçkünləri qaytaracağıq, infrastruktur yaradacağıq və orada iş yerləri yaradılacaq, çox gözəl imkanlar yaradılacaq. Ancaq qayıdacaq hər bir keçmiş məcburi köçkün özü də bilməlidir, siz də mənim nümayəndəm

kimi bilməlisiniz, biz ətraf mühiti qoruma- lıyıq. Çünki ölkəmizin bəzi yerlərində ətraf mühitə böyük ziyan vurulur, qanunsuz işlər görülür, torpaqlar zəbt edilir, ağaclar kəşilir, yerində evlər tikilir, kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlarda aidiyyəti olmayan obyektlər inşa edilir. Yəni, siz mənim nümayəndəm kimi və bütün vətəndaşlar bilməlidirlər ki, burada qayda-qanun var, özbaşına heç kim heç bir iş görə bilməz. Qaydalar nədir, qanunlar nədir, hər kəs ona əməl etməlidir. Torpaqların zəbt edilməsi, meşə fondunun məhv edilməsi və digər xoşagəlməz hallar olmamalıdır. Yəni, bu hallara dözümlülük sıfır dərəcəsində olmalıdır. Əminəm ki, öz dədə-babə torpaqlarına qayıdacaq bütün keçmiş köçkünlər, bax, bu amalla yaşayacaqlar. Dövlət orqanları onlara kömək etməlidir və nəzarət etməlidir ki, hər şey qayda-qanunla həll olunsun, tənzimlənsin.

Biz Laçın və Kəlbəcər rayonlarının su ehtiyatlarından istifadə edərək böyük bir enerji mənbəyi yaradacağıq. İndi Laçın, Kəlbəcər, Zəngilan və bir neçə digər rayonda Su Elektrik stansiyalarının tikintisi sürətlə gedir, biz 50 meqavatdan çox enerji alırıq. Birinci inşa edilən stansiya Güləbird kəndində olmuşdur, bu layihə həyata keçirilmişdir. Bütövlükdə isə qarşıya məqsəd qoyulmuşdur ki, azad edilmiş ərazilərdə bu ilin sonuna qədər su elektrik stansiyalarının gücü 200 meqavat olsun, gələcəkdə isə 500 meqavata çatmalıdır. Laçın və Kəlbəcər rayonlarında böyük külək enerji potensialı var.

Yəni, bütün bu işlər yoluna qoyulacaq. Yənə də deyirəm, dövlət öz üzərinə düşən vəzifəni icra edir. Demək olar ki, indi bu təyinatdan sonra azad edilmiş əksər rayonlarda mənim xüsusi nümayəndələrim artıq fəaliyyətə başlayacaqdır. Hələ təkcə Kəlbəcər rayonunda təyin edilməyib, bu da olacaq. Bu ərazilərdə, eyni zamanda, yeni idarəetmə üsulu da təbiiq edilməlidir və edilir. Gələcəkdə bu, yeni idarəetmə modeli kimi ölkəmizin bütün digər hissələrində də təbiiq edilməlidir. Yəni, bu, həm böyük quruculuq işleridir, həm də yeni idarəetmə üsuludur. Əminəm ki, bu, təkcə azad edilmiş ərazilərin yox, bütövlükdə ölkəmizin hərtərəfli inkişafına böyük töhfə verəcəkdir. Bax, mənim tapşırıqlarım bundan ibarətdir, siz mənim etimadımı doğrultmalısınız.

Prezidentin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov dedi: Möhtərəm cənab Prezident, mənə göstərdiyiniz yüksək etimada görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Qeyd etmək istəyirəm ki, azad edilmiş ərazilərə gedərək, orada erməni barbarları tərəfindən törədilmiş böyük dağıntıları görüb bir azərbaycanlı kimi dərin sarsıntı keçirməmək olmur. Buna baxmayaraq, eyni zamanda, mən həmin regionda aparılan böyük tikinti işlərinin şahidi oldum, gördüm ki, böyük əzmkarlıq var. Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan xalqı həmin əraziləri tez bir zamanda bərpa etmək, oraya köçüb təzədən oraları inkişaf etdirmək əzmindədir.

Sizi əmin etmək istəyirəm ki, mənim qarşımda qoyulan bütün vəzifə və tapşırıqları vaxtında əzmkarlıqla həyata keçirmək üçün səy və gücümü əsirgəməyəcəyəm. Əsas odur ki, Azərbaycan dövlətinə və cənab Prezident, Sizə vicdanla, təmiz və dürüst xidmət etmək mənim üçün böyük şərəfdir. Təşəkkür edirəm.

AZƏRTAC

DTX-də Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının yaradılmasının 104 illiyi təntənəli şəkildə qeyd edilib

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1997-ci il mart ayının 23-də imzaladığı müvafiq Sərəncamla 28 mart tarixi Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizlik orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı günü kimi təsis edilmişdir.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətindən (DTX) AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının yaradılmasının 104-cü ildönümü və peşə bayramı ilə əlaqədar DTX-nin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev və Xidmətin rəhbər əməkdaşları Fəxri xiyabanda ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edərək ötinə əkilər qoyub, dahi şəxsiyyətin əziz xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildirdilər.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi yad edilərək məzari üzərinə gül dəstələri düzülüb.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) şəxsi heyəti Şəhidlər xiyabanını da ziyarət edib, qəhrəman Vətən övladlarının və Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı şəhid olmuş təhlükəsizlik orqanları əməkdaşlarının məzarlarının üzərilərinə gül dəstələri düzülüb, Xidmətin adından “Əbədi məşəl” abidəsinin önünə əkilər qoyulub.

Tədbirin DTX-nin akt zalında keçirilmiş rəsmi hissəsində DTX-nin rəhbər şəxsləri və əməkdaşları, Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının veteranları, DTX-nin Heydər Əliyev adına Akademiyasının kursantları iştirak ediblər.

Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş şəhidlərimin

zın xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən və Dövlət Himni səsləndirildikdən sonra DTX-nin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev çıxış edərək, şəxsi heyətə və veteranlara peşə bayramı münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Xidmət rəisi bir əsrdən çox yaşı olan təhlükəsizlik orqanlarının təşəkkülündən geniş söz açııb, bu orqanların inkişafında və milli maraqlara xidmət edən təşkilat kimi formalaşmasında ulu öndərin əvəzsiz xidmətlərini qeyd edib. O, Heydər Əliyevin sovetlər dönməi kimi çətin bir vaxtda xüsusi xidmət orqanlarının milliləşdirilməsi prosesini cəsarətlə və uğurla apardığını, azərbaycanlı kadrları bu mühüm qurumda yüksək vəzifələrə irəli çəkdiyini vurğulayıb.

General-polkovnik Əli Nağıyev bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının

Prezidenti İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi altında və birbaşa göstərişləri əsasında fəaliyyətini müasir çağırışların tələblərinə uyğun qaydada quran DTX-də bu gün də ümummilli lider Heydər Əliyevin təhlükəsizlik orqanlarında təməlini qoyduğu peşəkarlıq məktəbi layiqincə davam etdirilir, Azərbaycanda sabitlik və əmin-amanlıq etibarlı şəkildə qorunub saxlanılır. DTX-nin maddi-texniki bazasının daha da möhkəmləndirilməsindən, əməkdaşların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasından və sosial müdafiəsinin gücləndirilməsindən də bəhs edən Xidmət rəisi bütün bunların davamlı başçısının dəstəyi nəticəsində mümkün olduğunu söyləyib.

Çıxışında dünyada gedən və ciddi təlatümlərlə müşayiət olunan geosiyasi

proseslərə də toxunan general-polkovnik Əli Nağıyev Azərbaycana qonşu olan bəzi dövlətlərin hazırda respublikamızın təhlükəsizliyinə qarşı yönələn məkri əməllərindən danışaraq qeyd edib ki, həmin dövlətlərin xüsusi xidmət orqanlarının kaşfiyyat-pozuculuq fəaliyyətinin və təxribatlarının qarşısı qətiyyətlə alınır və ölkəmizdə hökm sürən təhlükəsizlik mühiti daima etibarlı şəkildə qorunur.

Xidmət rəisi Əli Nağıyev, eyni zamanda, xüsusi vurğulayıb ki, müzəffər Ali Baş Komandanın yüksək sərkərdəlik məharəti, Azərbaycan Ordusunun rəşadətli sayəsində işğaldan azad olmuş və hazırda genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işlərinin aparıldığı ərazilərə “Böyük Qayıdış” proqramı əsasında vətəndaşlarımızın köçürülməsi prosesinin müvəf-

fəqiyyətlə gerçəkləşdirilməsi üçün digər dövlət orqanları kimi DTX tərəfindən də bütün imkanlar səfərbər olunacaqdır.

Daha sonra tədbirdə çıxış edənlər ulu öndərin təhlükəsizlik orqanlarında 25 illik xidməti fəaliyyəti dövründə nümayiş etdirdiyi peşəkarlıq nümunələrindən, Heydər Əliyevin birbaşa rəhbərliyi altında uğurla keçirilmiş əməliyyatlar, eləcə də müasir dövrdə təhlükəsizlik orqanlarının qarşısında duran vəzifələr barədə fikirlərini bölüşüblər.

Çıxışlardan sonra xidmətdə əldə etdikləri nailiyyətlərə görə fərqlənmiş əməkdaşlara mükafatların təqdim olunması mərasimi keçirilib.

Tədbirdə şəxsi heyət adından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə müraciət oxunub, göstərdiyi etimada, diqqət və qayğıya görə ölkə başçısına xüsusi minnətdarlıq ifadə olunub, DTX-nin əməkdaşlarının milli maraqların və təhlükəsizliyin keşiyində daim ayıq-sayıq duracaqları, bu müqəddəs missiyanın yerinə yetirilməsi üçün bundan sonra da var-qüvvə ilə çalışacaqları qətiyyətlə bildirilib.

Sonda DTX-nin “Real” TV ilə birgə hazırladığı “La Vira – məxfi menyü” sənədli filmi nümayiş olunub.

Tədbirin bedii hissəsi DTX-nin Mədəniyyət Mərkəzində tanınmış mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin ifasında konsert proqramı ilə davam edib.

Qəzənfər QASIMOV,
“Xalq qəzeti”

Qərbi Azərbaycana qayıdış – BMT-də ikinci uğur və nikbin gələcək üçün növbəti əsas

Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi kurs yüksək nəticələr verməkdədir

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) katibliyi Qərbi Azərbaycan İcmasının (QAI) Qayıdış Konsepsiyasını BMT Təhlükəsizlik Şurasının, Baş Assambleyasının və İqtisadi və Sosial Şurasının rəsmi sənədi kimi yayıb. Bu, İcmanın BMT sənədi kimi yayılmış ikinci sənədidir. İlk sənədin yayılması isə bu il martın əvvəlinə təsadüf etmişdi. Qısa müddətdə mövcud istiqamətdə belə uğurların əldə edilməsi son dərəcə qürurvericidir. Şübhəsiz, bu, eyni zamanda aparılmış ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyətin effektiv nəticəsidir.

Fəaliyyətin əsası isə öten il dekabrın 24-də qoyulmuşdu. Həmin gün, yeni özünün doğum gündündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qərbi Azərbaycan İcmasının inzibati binasında yaradılan şəraitlə tanış olmuş və Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşmüşdü.

Dövlətimizin başçısı görüş zamanı çıxış edərək bildirmişdi: “Qərbi Azərbaycan bizim tarixi torpağımızdır, bunu bir çox tarixi sənədlər təsdiqləyir, tarixi xəritələr təsdiqləyir, bizim tariximiz təsdiqləyir. Ancaq əfsuslar olsun ki, ermənilər Qarabağdakı kimi, Qərbi Azərbaycanda da bizim bütün tarixi, dini abidələrimizi yerlə-yeksan ediblər, dağıdıblar, azərbaycanlıların tarixi irsini silmək istəyiblər, ancaq buna nail ola bilməyiblər. Çünki tarix var, sənədlər var, xəritələr var. Bu binada nümayiş etdirilən, XX əsrin əvvəllərinə təsadüf edən xəritə bir daha onu göstərir ki, Qərbi Azərbaycan tarixi Azərbaycan diyarıdır, şəhərlərin, kəndlərin adları Azərbaycan mənşəlidir və biz yaxşı bilirik ki, indiki Ermənistan ərazisində tarix boyu Azərbaycan xalqı yaşayıb. İndi əsas vəzifə ondan ibarətdir ki, dünya ictimaiyyəti də bunu bilsin. Artıq bu istiqamətdə işlər başlanmışdır. Ancaq, əminəm ki, icma bu işləri daha məqsədyönlü şəkildə və nəticəyə hesablanmış tərzdə aparacaqdır”.

Bəli, Prezidentin vurğuladığı tərzdə kifayət qədər məqsədyönlü işlər aparılıb və bildirdiyimiz kimi, Qərbi Azərbaycan İcmasının Qayıdış Konsepsiyasının BMT sənədi kimi artıq ikinci dəfə rəsmiləşməsi konkret nəticədir. Qeyd edək ki, indiki Ermənistan ərazisindəndə qovulmuş Azərbaycanlıların sülh yolu ilə, təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə geri qayıtma hüququnun təmin edilməsi, qayıdışdan sonra onların fəin və kollektiv hüquqlarının, o cümlədən, mülkiyyət hüquqlarının, mədəni-tarixi irsinin bərpası və qorunması məsələlərini əhatə edən Qayıdış Konsepsiyası BMT-nin bütün rəsmi dillərində (ingilis, fransız, rus, çin, ərəb və ispan),

adı çəkilən əsas orqanların gündəliyinin silahlı münaqişələrin qarşısının alınması, sülh quruculuğu, qaçqınların hüquqlarının qorunması, irqi ayrı-seçkiliyin aradan qaldırılması, insan hüquqlarının təşviq olunması, soyqırımının, etnik təmizləmənin və insanlığa qarşı cinayətlərin qarşısının alınmasına dair bəndləri altında yayılıb.

Bütün bunlar isə gələcək üçün kifayət qədər tutarlı istinadgahlardır, hüquqi mahiyyət daşıyan rıçaqlardır. Onu da vurğulamaq lazımdır ki, bu konsepsiyanın BMT-də rəsmi sənəd kimi yayılması Ermənistan hökumətinin Qərbi Azərbaycandan mövzusunun təhrif etməsi imkanlarını daha da azaldır. Nəticə etibarilə, bu, İrəvanın icma ilə danışıqlara başlamasına çağıırşdır. Deməli, mövcud istiqamətdə beynəlxalq prosesin başlanması da mümkündür.

Bütün bunların yaşanması isə həm də fədakar əməyin məhsuludur. Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyev icma nümayəndələri ilə görüşündə də məhz bu barədə söz açmış və bildirmişdi ki, xalqımız əsrlər boyu öz hüquqlarını qorumaq üçün, tarixi torpaqlarında yaşamaq üçün böyük fədakarlıq göstərmişdir: “Ancaq buna baxmayaraq, tarixin müxtəlif vaxtlarında bizim xalqımız öz doğma torpaqlarından məhrum edilmişdir. XX əsr bu baxımdan xalqımız üçün çox böyük faciələr gətirmişdir. 1918-ci ildə təzə yaradılmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti özünün ilk qərarlarından birində bizim tarixi şəhərimizi – İrəvanı Ermənistan faktiki olaraq bağışlamışdır. Bu, bağışlanmaz bir addım idi, bu, xəyanət idi və cinayət idi. Bunu biz hamımız yaxşı bilirik, xalqımız da bunu bilməlidir. Biz heç vaxt tariximizi təhrif etməməliyik”.

Dövlətimizin başçısının diqqətə çatdırdığımız fikirlərinə əsasən deyə bilərik ki, Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasının BMT-nin sənədi kimi növbəti dəfə yayılması, eyni zamanda, tarixi ədalətin bərpası istiqamətindəki mühüm addımlar-

dan biridir. Nəzərə alaq ki, Konsepsiyanın qurumun ən mötəbər orqanlarının gündəliyində yer alması azərbaycanlıların öz evlərinə qayıtmasının, təməl insan hüquqlarının qorunmasının, beynəlxalq sülhün, təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın zəruriliyinin beynəlxalq müstəvidəki təsdiqidir.

Qeyd edək ki, bu ilin yanvar ayında Qərbi Azərbaycan İcmasının beynəlxalq ictimaiyyətə müraciəti yayılmışdı. Yanvarın 26-da Qayıdış Konsepsiyası qəbul edilmişdi və həmin sənəddə indiki Ermənistan ərazisindən zorla çıxarılmış azərbaycanlıların geriyyə qayıtması üçün QAI-nin həyata keçirəcəyi fəaliyyətin məqsədləri, prinsipləri, həzirlıq və icra tədbirləri üçün ümumi çərçivə müəyyən-ləşdirilmişdi.

Onu da bildirək ki, konsepsiya beynəlxalq hüquqa, aidiyyəti dövlətdaxili hüquqa, tarixi faktlara əsaslanır, ədalətin və sülhün bərqərar olunmasına xidmət edir. Dövlətimizin başçısı QAI təmsilçiləri ilə görüşündə də bu məqama toxunmuşdu. “Bununla bərabər, hesab edirəm ki, İcmanın bundan az əhəmiyyət kəsb etməyən beynəlxalq müstəvidə fəaliyyəti olmalıdır. Çünki biz bu həqiqətləri dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmalıyıq, necə ki, Qarabağ həqiqətlərini çatdırmışdıq”, – deyə Prezident İlham Əliyev vurğulamışdı.

Əlbəttə, Qarabağdakı erməni vəhşiliyini beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırdığımız kimi, bu vəhşiliyin Qərbi Azərbaycandakı təzahür formalarını da yüksək səslə bəyan etməyi bacarmalıyıq. Mövcud fəaliyyət azərbaycanlıların təmsilində yalnız bir xalqın pozulmuş hüquqlarının bərpasına yönələn iş deyil. Bu fəaliyyət, eyni zamanda, dünya üçün də presedentdir. Axı dünyada da öz doğma yurd-yuvalarından, ata-baba məskənlərindən zorla qovulmuş xalqlar var. Belə qeyri-insani halların mövcudluğu isə bütövlükdə bəşəriyyət üçün təhdiddir. Deməli, bununla bağlı beynəlxalq birlikdə ciddi müqavimət hissi olmalı, humanizmdən uzaq təmayüllərə münasibətdə mənəvi immunitet formalaşmalıdır. Əslində QAI-nin apardığı təbliğatın, gördüyü işlərin motivində həm də bu amil dayanır.

Ermənistan daxilində də QAI-nin apardığı beynəlxalq miqyaslı fəaliyyətdən söz açılır və əndişə duyulur. Haylar azərbaycanlıların qayıdış ideyasını, bir növ, süngü ilə qarşılayır. Əslində Azərbaycan Prezidenti də dekabrın 24-dəki görüş zamanı çıxış edərkən Qərbi azərbaycanlıların qanunsuz olaraq dəfələrlə deportasiyaya məruz qaldıqlarını, onların hüquqlarının bərpasının vacibliyini vurğulamaqla yanaşı, erməni siyasi rəhbərliyindəki ehtimal olunan psixozla əlaqədar da proqnozunu vermişdi: “Mən bunu deyəndə təxmin edirəm, yənə də Ermənistanda növbəti dəfə isterika başlayacaq ki, Azərbaycan gəldi bizi işğal etdi və sair. Yox. Biz bunu sülh yolu ilə etmək istəyirik. Biz hüquqlarımızı sülh yolu ilə təmin etmək istəyirik və yənə də deyirəm, buna konvensiyalar bu hüququ tanıyır. Ona görə buna nail olmaq üçün biz, o cümlədən beynəlxalq müstəvidə daha fəal olmalıyıq”.

Bəli, QAI bundan sonra da fəal olmalı, başladığı yüksək səviyyəli işin davamında ısrarlı olmalıdır. Göyündüyü kimi, qurumun fəaliyyəti artıq öz bəhrəsini verməkdədir və bundan sonra da verəcəkdir.

R.AMIN

İkinci Qarabağ müharibəsi qaçılmaz idi. Bunu hər kəs bilirdi. Azərbaycan ictimaiyyəti də, beynəlxalq vasitəçilər də, biz də bilirdik. Sadəcə ümidlər var idi ki, Ermənistan rəhbərliyində heç olmasa özünüqoruma instinkti bürüzə versin və onlar öz xoşları ilə torpaqlarımızdan çıxsınlar. Əgər bu olsaydı, müharibəyə ehtiyac qalmazdı. Biz müharibə istəmərdik və bu gün də istəmirik. Hesab edirəm ki, müharibə riskini sıfıra endirmək üçün bölgəmizdə, Cənubi Qafqazda müxtəlif təşəbbüslər irəli sürülməlidir. Biz buna hazırıq. Bizə müharibə lazım deyil. Biz istədiyimizə nail olmuşuq və bizim üçün indi yeni dövr – quruculuq dövrü, torpaqlarımızın bərpası dövrü başlayıb.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Son iki il yarımliq postmüharibə dövründə Qarabağda və onun ətrafında vəziyyət bu qədər gərgin olmamışdı.

Müharibədən sonrakı 29 ayda Bakı İrəvanla sülhə nail olmaqdan ötrü mümkün bütün addımları atdı. Vasitəçilərin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə baş tutan onlarca görüşdə müxtəlif məqamların şahidi olduq. Yerli revanşist-daşnakların, eləcə də xarici “məsləhətçilər”in təsiri altında özünü küncdən-küncə sıxışdıran Hayastan rəhbərliyi biabırçı kapitulyasiyadan sonra hələ də sülh müqaviləsini imzalamaqdan boyun qaçırır. Xüsusilə, son yeddi-səkkiz ay ərzində müxtəlif bəhanələrlə danışıqlar prosesini pozan, sülhə ümidlərin göyməyə başladığı anda mövqeyini yüz səksən dərəcə dəyişən İrəvan indi də siyasi avantüralara, hərbi təxribatlara, sabotajla el atmaqda pozitiv diplomatik təşəbbüslərin hamısını üstündən xətt çəkmış oldu.

Bakının Qarabağdan çıxmağa tələsməyən Ermənistan ordusuna qarşı antiterror əməliyyatına başlaması üçün bütün hüquqi əsaslar göz qabağındadır:

- Rəsmi İrəvanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini tanımaqdan boyun qaçırması;
- İrəvanın imzaladığı 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatın 4-cü bəndinə əsasən, Rusiya sülhməramlılarının Qarabağda müvəqqəti yerləşdirilməsi ilə paralel olaraq Ermənistan ordusunun qalıqlarının torpağıımızdan çıxarması;
- Ermənistan rəhbərliyinin ən müxtəlif bəhanələrlə sülh sazişinin imzalanması müddətini uzatması;
- Həm dövlət sərhədində, həm də Rusiya sülhməramlı kontingentinin məsuliyyət zonasında Azərbaycan Ordusunun mövqelərini mütləmədi atəşə tutulması;
- İrəvanın 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatın bəndlərindən birinin nəqliyyat-kommunikasiya dəhlizlərinin açılması şərtini yerinə yetirməkdən imtina etməsi;
- Ermənistanın revanşist niyyətlə Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından əl çəkməməsi;
- Beynəlxalq miqyaslı tədbirlərdə, konfrans və forumlarda Ermənistanın baş nazirinin ölkəmizin ünvanına hüquqa zidd, yalan və şər-böhnanə xarakterli ittihamlar səsləndirməsi;
- Rəsmi İrəvanın özünü müharibəni

uduzmuş tərəf kimi deyil, təkəbbürlü qalib kimi aparması.

Sadaladığımız bu müddəələrdən hər biri, hətta ayrılıqda müharibəyə başlamağa zəmin yaradır. Azərbaycanın məhz bu zəminə və BMT Nizamnaməsinin 7-ci maddəsinə söykənərək, ləngimədən sülhə məcburetmə əməliyyatına başlamaq hüququ var.

Amma... Cənab Prezidentin dediyi kimi, biz hələ ki, müharibə istəmirik.

Nə qədər gec deyil, beynəlxalq ictimaiyyət, dünya gücləri Ermənistan rəhbərliyinin qulağını çəkməli, onu növbəti və daha dərin uçuruma yuvarlanmaqdan çəkindirməlidirlər.

İndi Ermənistan rəhbərliyi dilemma qarşıındadır: hər b, yoxsa sülh? Ümid edirik ki, İrəvan aqlını başına toplayıb bu sualın ən doğru cavabını özü tapacaq.

Yazımızı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tarixdən ibrət dərsi götürməli olan ermənilərə xitabən dediyi aşağıdakı ibrətamiz sözlərlə yekunlaşdırırıq:

• “Bu, Ermənistan üçün dərs olmalıdır. Onlar nəhayət başa düşməlidirlər ki, bizə qarşı düşməngçilik onlara çox baha başa gəldi. Onlar nə əldə etdilər? Heç nə! Baxın, görürən, 30 il ərzində müstəqil dövlət qura bilmədilər. Bu gün Ermənistan müstəqil dövlət sayıla bilməz. Onun nəyi müstəqildir, əgər xarici dairələrdən tam asılıdırsa? Xarici hərbi yardımdan tam asılıdır. Xaricdən gələn siyasi sifarişlərdən tam asılıdır. Onların 30 il vaxtı var idi, nəyə görə müstəqil ölkə qura bilmədilər? İşğala görə. Bu işğal onları bu günə saldı. Bu düşməngçilik, Azərbaycan xalqına nifrət onları bu günə saldı”.

Əgər Ermənistan bundan daha betər günə düşməyi arzulamırsa, üzərinə yeriyən növbəti fəlakətin qarşısını almalı, özü-özünü gətirib çıxartdığı qırmızı xəttin üzərindən geri çəkilməlidir. Yoxsa, hayların son aqibəti baron Münhauzenin məşhur deyimindəki kimi olacaq: suda batanların xilas edilməsi onların öz ümidinə qalır...

İmran BƏDİRXANLI,
“Xalq qəzeti”

Üç ildir ki, Avropa “Parisdə nə baş verir?” sualına cavab tapa bilmir

Ancaq Makron iqtidarı hələ də bəzi dövlətlər üçün “əriştə kəsməklə” məşğuldur

Son günlər elə bir saat olmur ki, dünya mətbuatı Fransadan, xüsusən, Parisdən həyəcanlı xəbərlər yaymasın. “Makronun reytingi son dörd ildə rekord səviyyədə düşüb”, “Fransa son illərin ən ağır günlərini yaşayır”, “Parisdə “xaos bombası”nın fitili çəkilib”, “Partlayış irqçiliyə çevrilir”, “Parisdəki özbaşınalıqlar bütün Avropaya sıçraya bilər” kimi xəbər başlıqları “Köhnə qitə”nin “ən mədəni xalqı”nın üzleşdiyi dəhşətli problemlərin miqyasını göstərir. “Dünya mədəniyyətinin paytaxtı” adlandırılan ölkənin, bəşər tarixində ilk respublikanı yaradan, son iyirmi əsrdə elmi, texniki inkişafa özünəməxsus töhfələr verən, müntəzəqi ədəbiyyatın və modern incəsənətin inkişafında xüsusi rolu olan bu xalqın üzleşdiyi problemlərin kökündə nələr dayanır?

Bəri başdan deyək ki, indiyədək heç bir azərbaycanlı siyasətçi, ekspert və ya mətbuat təmsilçisi fransız xalqı barədə hansısa təhqiramiz rəy səsləndirməyib və mən də bu fikirdən tamamilə uzağam. Narahatlıq doğuran Fransa siyasətçilərinin indiyədək davam edən müstəmləkəçilik siyasətindən əl çəkməməsi, iqtisadi cəhətdən zəif ölkələrin təbii sərvətlərinin talanmasını davam etdirməsi, Azərbaycan kimi gənc müstəqil dövlətin hərtərəfli inkişafının qəbul olunmasını, qeyri-obyektiv və ədalətsiz qərarların kimlərsə sındırılması kimi mənfəti təzahürlərdir.

Burada bir məqamı da yada salaq ki, həm ulu öndər Heydər Əliyev, həm də Prezident İlham Əliyev əvvəlki Fransa prezidentləri ilə səmimi dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri yaratmışdılar. Azərbaycan rəhbərliyi Paris və Strasburqda münasibətlərin daha da yaxşılaşdırılmasına xidmət edən çoxsaylı layihələr reallaşdırmış, Fransa rəhbərliyi isə Bakıda fransız təhsil müəssisələrində açılmasına start vermişdi. Bütün bunlar sübut edir ki, indi mövcud olan soyuq münasibətlərin təməlinə məhz Makron iqtidarının yaratmaz siyasəti dayanır. Son zamanlar mə-

lum oldu ki, rəsmi Parisin həmin siyasətindən narazı olan təkcə Asiya və Afrika xalqları deyil, elə fransız xalqının özü də narazıdır və milyonlarla insan bu eybəcərliklərlə barışmaq istəmir.

Bu məqamda xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev öten il oktyabrın 14-də MDB Dövlət Başçıları Şurasının Astanada keçirilən iclasında demişdi ki, Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi çox məramla baxmayaraq, Praqadakı görüşdən, demək olar, bir həftə sonra Fransa Prezidenti ölkəmiz haqqında təhqirəmiz, qəbul olunmaz, yalan və təxribat xarakterli bəyanatlarla çıxış etdi. Fikrimizcə, bu sitat Fransa Prezidentinin Azərbaycana qarşı mənfəi münasibətini göstərməklə yanaşı, dövlət başçımızın indiki Fransa rəhbərliyinə olan “etimadının” da göstəricisidir.

Fransa rəhbərliyinin Azərbaycana münasibətdə nümayiş etdirdiyi siyasətçiyə yaraşmayan, ləyaqətsiz davranışı barədə söz açan Azərbaycan Prezidenti demişdi ki, biz Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurası prezidentinin təşəbbüsü ilə bir neçə üçtərəfli görüş keçirmişdik və prinsipcə, biz Ermənistan – Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılması işində Avropa İtti-

faqının səylərini həmişə dəstəkləmişik. Lakin Fransa Prezidenti yuxarıda qeyd etdiyimiz bəyanatlarda Azərbaycanın dəhşətli müharibə törətdiyini bildirib, bununla da faktları manipulyasiya edərək, Fransa və dünya ictimaiyyətinə çağırmağa səy göstərib. Fakt ondan ibarət idi ki, Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə tanınan öz ərazisində müharibə aparırdı. Fransa isə XXI əsrdə Afrikada müstəmləkəçilik siyasətindən əl çəkmir. Ona görə də Azərbaycan Makronun həmin bəyanatlarını qəti surətdə pisləyir, rədd edir və bundan sonra belə münasibət çərçivəsində Azərbaycan–Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması işində Fransanın hər hansı rol oynamasının heç bir mümkünlüyünü görmür. Vəssəlam. Makron ermənilərə kömək etmək istəsə də, əslində pislilik etmiş oldu. Çünki gücü buna çatdı.

Yeri gəlmişkən, hələ 2020-ci ilin dekabrında Azərbaycanda yayılan “Yeni Müsavat” qəzetində verilmiş bir analitik yazıda oxumuşduq ki, sosial-iqtisadi narazılıq Fransanın daxili dinamiklərini hərəkətə gətirib və etiraz dalğasının yaxın gələcəkdə genişlənəcəyi gözlənilir. Sən demə, həmin “yaxın gələcək” bu gün imiş. Fakt ondan ibarətdir ki, son vaxtlar Fransada, xüsusilə də, paytaxt Parisdə baş verən-lər diqqətə izlənməkdədir. Hətta bir çox ölkələrdə Paris iğtişaşları böyük narahatlıq qarşılayır.

Parisdən kənarda olan siyasətçiləri narahat edən əsas səbəblərdən biri odur ki, Fransa, o cümlədən də, Paris Avropa üçün həmişə böyük hadisələrin başlanma məkanı olub. Bu ölkədə baş verən siyasi-ictimai formasiya dəyişiklikləri adətən, “köhnə qitə”də örnək rolunu oynayıb. Hət-

İndi hər şey aydın oldu – Fransanın Azərbaycana bu ədalətsiz və mənfəi münasibəti təsadüfi deyil. Sadəcə olaraq, işğal dövründə bunu müəyyən dərəcədə pərdələmək istəyirdilər, sadəcə olaraq, bizi çağırdımaq istəyirdilər. Amma baxın, müharibədən – İkinci Qarabağ müharibəsindən keçən iki il yarım ərzində bizə qarşı hansı çirkin əməllər törədilir, hansı esassız ittihamlar irəli sürülür.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

ta Fransanı “inqilablar ölkəsi” də hesab edirlər. Məsələn, “sarı jiletilər” hərəkatı heç kəsin yadından çıxmayıb. Doğrudur, bunu Fransanın Makron hakimiyyətinə “dərs vermək” istəyən ABŞ Prezidenti Donald Tramp da xarici təsirlərin nəticəsi adlandırmışdı. Əgər elədirsə, onda dövlət öz siyasətini elə qurmalıdır ki, xaricdən kimşə gəlib Parisdə Makronun nüfuzunu 28 faizə salmasın.

Ekspertlərin fikrincə, dünyanın hər yerində siyasətçilərin nüfuz məsələsinin bu qədər aktuallaşdığı bir vaxtda Emmanuel Makronun reytinginin hamıdan çox itirən dövlət başçısına çevrilməsi təsadüfi deyil. “İnterfaks”ın yazdığına görə martın 24-25-də 1 000 nəfər arasında keçirilən sorğunun nəticələrinə görə Makronun reytingi 28 faizə düşüb. Prezidentin reytingi bir ayda 6 faiz enib. Bildirilir ki, rəyi soruşulanların 72 faizi prezidentin işini mənfəi qiymətləndirdiklərini bildiriblər. Bu, “sarı jiletilər” böhranının başladığı 2018-ci ilin noyabrından indiyədək sorğularda Makron üçün ən aşağı səviyyədir. Başqa bir göstəricidə isə bildirilir ki, respondentlərin 70 faizi pensiya islahatlarının aparılmasının əleyhinə çıxıb. Xatırladaq ki, Fransa hökuməti martın əvvəlində etti-

razlara və tətilərə baxmayaraq, pensiya yaşının 62-dən 64-ə qaldırılması üçün islahatları təsdiqləyib. Nəticə isə göz qabağındadır.

Bütün bunlar günün reallıqlarıdır. Günlümüzün başqa bir reallığı isə odur ki, bu qədər problemlərin altında olan – bəli, problemlərin içində yox, məhz altında olan Fransa rəhbərliyi hələ də bəzi dövlətlər üçün “əriştə kəsmək” iddiasından əl çəkmir. Çəkməsin. Onların kiçik bacıları olan Ermənistan rəhbərləri artıq Azərbaycan dövlətinin qətiyyətinə daha mükəmməl şəkildə gördükləri kimi, ordumuzun “dəmir yumruğu”nu da ötən hər saatda daha yaxından hiss edirlər. Yeni Emmanuel Makron gətsin öz problemlərini həll etsin. Qarabağ ermənilərinin “problemlərini” isə biz – bu ölkənin sakinləri həll edəcəyik.

P.S. Bu sətiflər hazırlananda öyrəndik ki, dünənə qədər Rusiyanı asıb –kəsən, hətta Vladimir Putinin həbsinə şərait yaratmaq istəyən ermənilər indi də Fransaya qarşı nankorluq edirlər. Əsas argumentləri də odur ki, Paris “Artsax”ı Azərbaycan əsgərinin əlindən almır.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
“Xalq qəzeti”

Ermənistan siyasi kollapsı: müxalifət, terror və Azərbaycanla “sülh” oyunu

Ölkədəki əks düşərgənin durumu

Ermənistanda hakimiyyət nə etdiyini bilmir. Baş nazir Nikol Paşinyan və onun administrasiyasında təmsil olunan şəxslərin bir sözü ilə o biri düzgün gəlmir. Ortada ölkə iqtidarının qeyri-ciddi obrazı canlanmaqdadır. Bəs müxalifət? Ermənistan müxalifəti hansı durumdadır?

Əlbəttə, ölkədə əks düşərgənin, əsasən, Rusiyaya yaxın şəxslərdən ibarət olduğu məlumdur. Nəzərə alsaq ki, Ermənistanda media da ruspərəstlərin əlində cəmləşib, o zaman müxalifət kimi qiymətləndirilən kəsimin səsinin daha çox çıxması qanunauyğundur. Sanki, Paşinyana qarşı total narazılıq dalğası var. Bəzən, elə təəssürat yaranır ki, baş nazirin devrilməsi ən məsələsədir. Bu görüntü artıq neçə illərdir gündəmdədir, ancaq baş nazir kreslosunu tərk etmir. Tərk etmək fikrinə olmadıqda da aşkardır.

Məlumdur ki, Ermənistanın müasir tarixində hakimiyyət terroru da baş verib. 1999-cu ilin oktyabrındakı parlament qətləmini nəzərdə tuturuq. O qətləmi ki, ölkənin baş naziri və parlamentin spikeri daxil olmaqla, yüksək vəzifəli şəxslərin, o cümlədən, deputatların fiziki məhvi ilə nəticələnməmişdi. Doğrudur, həmin terrorun sifarişçisi 1998-ci ildə ölkə prezidenti seçilmiş Robert Koçaryan və onun əlaltısı Serj Sarkisyan (Koçaryandan sonra Sarkisyan prezident oldu – red.) idi.

Yəni, terror, bilavasitə, müxalif kəsim deyil, hakimiyyətdə təmsilçiliyi olanlar tərəfindən gerçəkləşdirilmişdi. Ancaq onu da deməliyik ki, o zaman prezident Koçaryan baş nazir və parlament sədrinin, eləcə də digər nüfuzlu dövlət xadimlərinin cəmiyyətdəki üstün mövqeyi səbəbindən, demək olar, müxalifətə çevrilmək üzrəydi, həlledici söz sahibi deyildi. Ancaq bu amplya Qarabağ klanının təmsilçisi olan Robertə öz tərəfdarları ilə birgə Azərbaycana qarşı olan yumşalmaı aradan qaldırmağa maneçilik törətmədi. Bəli, 1999-cu ilin parlament qətləmi Bakı ilə İrəvan arasında realılığa çevrilməkdə olan və böyük nikbinlik doğurmuş sülh prosesini əngəllədi, daha doğrusu, sülh və güzəşt tərəfdarları məhv edildi. O vaxtdan başlayaraq, iyirmi ildən də artıq davam edən, mənasız danışıqlar mərhələsi start götürdü. Torpaqlarımız işğal-da qaldı...

Terror məsələsini indi təsadüfən xatırlamadıq. Paşinyan administrasiyasının müxtəlif manipulyativ addımlarına baxmayaraq, Ermənistanda bütün yolların, hətta məcburi də olsa, Azərbaycanla sülh müqaviləsinə apardığı məlumdur. Sadəcə, bunun gec-tezi var. Tez olması Ermənistan xeyirdir, məsələnin uzanmasından isə ölkə daha çox ziyan görəcək...

Ancaq haqqında söz açdığımız terror təmayülünü də kənara qoymamalıyıq. Bəli, Ermənistanda Paşinyana qarşı da terror aktının gerçəkləşə bilmə ehtimalını düşünməyə dəyər. Hər halda, ümumən, erməni tarixinin həm də terror tarixi olduğunu unutmamalıyıq. Amma, görünən budur ki, terror gerçəkləşdirmək də adi məsələ deyilmiş. Üstəlik, Paşinyanı, yeni Cənubi Qafqazdakı anti-Rusiya bombasını Qərbin hansı xüsusi xidmət orqanlarının qoruduqları da məlumdur...

Əlqərəz, Ermənistan müxalifəti həm Nikola qarşı gerçək qüvvəyə çevrilməkdə, həm də terror gerçəkləşdirməkdə acizdir. Təbii ki, ikinci acizlik, müəyyən mənada, müsbət göstəricidir. Hərçənd, vurğuladıq ki, Paşinyana qarşı bundan sonra terrorun olmayacağını söyləmək də mümkünsüzdür. Belkə, baş nazir cənindən qorxduğu üçün Azərbaycanla ziddiyyətlərə son qoymaq, sülh müqaviləsi bağlamaq istəmir? Bu da ola bilər.

Hələlik isə Ermənistan müxalifətinin hazırkı durumuna diqqət yetirək. Diqqət yetirək və müəyyənleşdirək ki, onun iqtidarı dəyişmək şansı varmı və bu, nə dərəcədə realdır. Hər halda məsələnin, tam olmasa da, Azərbaycan üçün də əhəmiyyəti var. Buna görə də, erməni politoloq Sergey Melkonyanın ölkədə Paşinyana qarşı çıxan əks qütbün mahiyyəti, real şansları, durumu ilə bağlı fikirləri maraqlandırmaqdadır.

Melkonyan özünün Telegram kanalında müxalifətin 2022-ci ilin yaz-yay aylarında uzunmüddətli kütləvi etiraz aksiyaları təşkil etməsindən ötən müddətin

incəliklərinə diqqət yetirərək, Ermənistanı əks qütbün hazırkı vəziyyətinə nəzər salıb. Politoloq bildirib ki, doğrudur, erməni müxalifətinin etirazları Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasını təxirə salmağa şərait yaradıb. Yəni, erməni hakimiyyəti daxili təzyiqlərə görə, Bakı qarşısında, müəyyən qədər dirənış göstərə bilib. Amma, Melkonyanın fikrincə, əks cinah ötən bir ildə, böyük ölçüdə, heç nə etməyib. 2018-ci ildə olduğu kimi, hələ də xilaskar axtarışındadır, tənqid xatirinə tənqidlə məşğuldur. Tənqidçilər isə bundan sonra da heç nə etməyəcəklər.

Qeyd edək ki, S.Melkonyan fikrini əsaslandırmaq üçün bir neçə məqamın üzərində də dayanır. Bildirir ki, qarşıdan İrəvan merinin seçimi gəlir. Faktiki olaraq, ölkə rəsmiləri seçkinin tarixini dəyişdirmək istəyirlər. Müxalifət isə heç kimin namizədliyini irəli sürməyib. Hələlik, yalnız Avinyan var ki, onu da hakimiyyət sıxışdırmaqdadır. Üstəlik, iqtidarın və müxalifətin əleyhdarları olan kəsim də heç kəsin namizədliyi üzərində dayanmır, daha doğrusu, dayanmağı bacarmır. Çünki belə bir şəxs yoxdur. Ermənistan siyasətində artıq üç ildir haqqında yazılan “üçüncü qüvvə” tapılırmı ki, tapılırmı. Mövcud durumda iqtidar daha güclü tərəf kimi görünür.

Politoloq Melkonyanın fikrini əsaslandırmaq üçün üzərində dayandıqı ikinci məqam Ermənistan hakimiyyətinin Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalamağa hazır olmasıdır. O bildirir ki, müxalifət buna qarşı ötənlik kimi etiraz aksiyaları keçirmir. Eyni zamanda, əks cinahı fəaliyyətsizlikdə ittiham edənlər də hər hansı aktivlik göstərmirlər. Melkonyanın fikrincə, hər iki cinahı birləşdirən vahid xüsusiyyət budur ki, onlar Azərbaycanla sülh müqaviləsinin ikinci kapitulyasiya aktı olduğunu gözəl anlaşırlar və buna doğru gedirlər.

Erməni politoloq ölkə daxilindəki, belə demək mümkünsə, köhnə müxalifətin gələcəyi təqdirde yeni müxalifətin gələcəyinə dair iddialara da münasibət bildirir. O, konkret olaraq, üçüncü qüvvə kimi qəbul oluna biləcək şəxslərin mövcudsuzluğunu vurğulayıb. Belə bir durumda isə müxalifət artıq bir ilə yaxındır ki, istənilən adama liderlik etməyə hazırdır. Eyni zamanda, istənilən adamın da heç nədən liderə çevrilməsi kimi qorxulu tendensiya var. Bu mənada sahə tamamilə azaddır. “Ancaq bəndənsə heç kim ön planda görünmür”, – deyər Melkonyan vurğulayıb.

Nəhayət, politoloq Ermənistanın siyasəti arenasındakı iflic durumu şərtləndirən ən mühüm cəhətə diqqət yetirib. Melkonyanın fikirlərindən anlaşılan budur ki, ölkənin hazırkı müxalifəti özünün fəaliyyət dəst-xətti ilə, faktiki olaraq, yeni qüvvələrin formalaşmasına maneçilik törədir, nəticə etibarilə, hakimiyyətin maraqları və mənafehlərinin qorunmasında iştirakçıya çevrilir. Politoloq, bu mənada, üçüncü qüvvə olmağa iddialı ola biləcək şəxslərin də hazırkı müxalifət tərəfindən sərt tənqiddə məruz qalacağı, sıradan çıxarılacağı ehtimalı üzərinə gəlməyi də yaddan çıxarmır.

Ə.CAHANGİROĞLU,
“Xalq qəzeti”

Ekoaksiyanın gündəliyi

Ötən günlərdə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Azərbaycanın Laçın–Xankəndi yolu ətrafındakı məsələlərə toxunub və son günlərdə Ermənistanla Azərbaycanın dövlət sərhədində baş vermiş insidentlərlə əlaqədar narahatlığını ifadə edib. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Brüssel prosesini dəstəklədiyini bir daha vurğulayıb. Laçın–Xankəndi yolu ətrafındakı vəziyyətə toxunan Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, bu yolun, guya, bağlı olması ilə əlaqədar Ermənistanın irəli sürdüyü iddialar tamamilə yalandır.

Laçın yolunda hərəkətin şəffaflığı təmin edilməlidir

Belə ki, 2022-ci il dekabrın 12-dən bu günədək Rusiya sülhməramlılarına və Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə məxsus 5 mindən çox nəqliyyat vasitəsi, tibbi yardıma ehtiyacı olan şəxs və onları müşayiət edənlər bu yoldan keçiblər. Dövlətimizin başçısı Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərinə Ermənistan tərəfindən silah-sursat və şəxsi heyətin daşınması prosesinin hələ də həyata keçirildiyini bildirib.

Həmçinin Azərbaycan Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramovla Amerika Birləşmiş Ştatları Dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Karen Donfrid arasında telefon danışıqı zamanı Azərbaycan ərazilərində qeyri-qanuni fəaliyyətin qarşısının alınması məqsədilə Laçın yolunun başlanğıcında Azərbaycanla Ermənistan arasında nəzarət-buraxılış məntəqəsinin yaradılmasının əhəmiyyəti bir daha qeyd olunub. Nazir sülh sazişi üzrə danışıqlara maneçilik törədən Ermənistanın qeyri-konstruktiv yanaşmalarını da diqqətə çatdıraraq, Azərbaycanın sülh sazişi üzrə danışıqlara hər an başlamağa hazır olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidentinin köməkçisi Elçin Əmirbəyov “France 24” telekanalına müsahibəsində deyib ki, sülh prosesi Azərbaycanla birbaşa danışıqlardan imtina edən və sülh prosesindən yayınmaq üçün istənilən bəhanələrə əl atan Ermənistanın destruktiv mövqeyi ilə əngəllənir. “Laçın yolu Azərbaycan tərəfindən bağ-

lanmayıb. Bu yol Ermənistanın 10 min erməni əsgərinin hələ də yerləşdiyi suveren Azərbaycan ərazisində hərbi potensialının gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə qanunsuz silahların, piyada əleyhinə minaların və hərbi personalın daşınması üçün istifadə olunub”, – deyər Elçin Əmirbəyov bildirib.

Onun sözlərinə görə, Ermənistan hakimiyyəti bir neçə aydır ki, KİV-in və diasporun imkanları vasitəsilə müxtəlif bəhanələrə əl ataraq beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırır və destruktiv mövqeyi nümayiş etdirərək sülh prosesinə mane olur. “Laçın yolu ilə Azərbaycana faydalı qazıntıları və təbii sərvətləri Ermənistanla daşınırdı. Üçtərəfli Bəyanata əsasən, Laçın yolu yalnız humanitar məqsədlər üçün istifadə olunmalı idi. Azərbaycan Laçın yolundan qeyri-qanuni məqsədlərdə istifadənin qarşısının alınması üçün hərəkətin şəffaflığının təmin edilməsini tələb edir”.

Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarına qarşı Laçın–Xankəndi yolunda keçirilən etiraz aksiyası 108 gündür davam edir. Onlar etirazlarını yüksək əhvali-ruhiyyə ilə davam etdirirlər. Etirazçılar aksiyanın keçirildiyi ilk gündən etibarən dünya ictimaiyyətini ekologiyanı qorumağa çağırırlar.

Rizvan FİKRƏTOĞLU,
“Xalq qəzeti”

NATO-nun sabiq baş katibinin qaranlıq keçmişi

NATO-nun sabiq baş katibi Anders Foq Rasmussen növbəti dəfə Azərbaycanın ünvanına hədiyyələr səsləndirib. Onun “Project Syndicate” üçün yazdığı geniş məqalədə Laçın–Xankəndi yolunda ekofealların aksiyası, Ermənistan–Azərbaycan münasibətləri ilə bağlı həqiqətə uyğun olmayan fikirlər yer alıb.

Rasmussen Qarabağ iqtisadi rayonunda “humanitar böhran” yaşandığını, bunun “humanitar fəlakət”ə çevrilə biləcəyini iddia edib. O, Avropa və daha geniş beynəlxalq ictimaiyyəti “blokada”nın aradan qaldırılması üçün Azərbaycana təzyiq etməyə çağırıb. 2022-ci ilin sentyabrda rəsmi İrəvanın törətdiyi hərbi təxribatı Azərbaycanın Ermənistan ərazilərini ələ keçirməsi cəhdi adlandıran, öz qoşunlarını Ermənistan ərazisindən (?) çıxarmadığını bildiren keçmiş baş katib iki ölkə arasında yeni müharibəyə gətirib çıxara biləcək gərginliyin artdığını vurğulayıb. Vətən müharibəsinin başa çatmasından sonra Xocavənd rayonu ərazisində keşfiyyat-diversiya əməllərinə görə saxlanılmış və barələrində məhkəmənin hökm çıxardığı erməni tərəfdarlarını “hərbi əsirlər” kimi təqdim edərək, Azərbaycanı onları qaytarmaqdan imtina etməkdə suçlayıb.

Bir sözlə, məqalə digər ermənisevərlərin Ermənistanla səfərdən sonra yazdıqları cızma-qaralar kimi yalan-palanla doludur. Rasmussenin ermənilərə pul müqabilində lobbicilik etməsi isə havadan götürülmüş fikir deyil, artıq təsdiqini tapmış faktıdır. Faktı isə Mixail Bulqakovun “Master və Marqarita” romanının əsas personajlarından olan Volandin dediyi kimi, dəyişmək mümkün deyil.

Anders Foq Rasmussen NATO-nun baş katibi vəzifəsindən gətdiyi 2014-cü ildə “Rasmussen Global” adlı beynəlxalq siyasi konsaltinq şirkətini təsis edib. Onun mənzil-qəragahı Kopenhagendə yerləşir. Brüssel, Berlin, Vaşinqton (Kolumbiya daırası) və Londonda ofisləri var. Şirkət təhlükəsizlik siyasəti, Transatlantik əlaqələr,

qlobal siyasət, Avropa İttifaqı, enerji, kritik xammal və kosmosla bağlı məsələlər üzrə strateji “məsləhətlər” verir.

“Rasmussen Global”ın əsas müştərilərindən biri İrəvandır

Anders Foq Rasmussenin qurucusu olduğu bu təşkilatın ikinci əsas müştəri si Ermənistandır. Bunu Avropa İttifaqının şəffaflıq reyestrinin saytında “Rasmussen Global” şirkətinə aid “Cari maliyyə ilində müştərilər” bölməsinə baxdıqda aydın görək olur. Bölmədə “Rasmussen Global”ın cari maliyyə ilində əsas müştərisinin Tayvanın Avropa İttifaqındakı missiyası, ikinci əsas müştərinin isə Ermənistan Respublikası olduğu qeyd edilib. Relyestrin əhatə etdiyi fəaliyyətlərə görə illik gəlirin təxminən 150-400 min avro olduğu bildirilir. Ermənistan, artıq qeyd etdiyimiz kimi, təşkilatın ikinci əsas müştəri olmaqla bu vəsaitin böyük hissəsini formalaşdırmağa vasitə olur. İrəvanın əsas müştəri olduğu təşkilatın qurucusunun Azərbaycanla bağlı bu cür həddən artıq bəhtan yağdırması başadüşüldür.

Baş nazir kimi də islamofob idi

Rasmussen istər Danimarkanın Baş naziri, istərsə də NATO-nun baş katibi olduğu dövrdə bir sıra qalmaqalları mərkəzində olub. Onlardan bir neçəsini yada salaq. Onun iştirakı ilə baş verən bu qalmaqallar ermənipərəst sabiq baş katibin xarakterindəki cizgiləri üzə çıxarmağa imkan verir.

O, 27 noyabr 2001-ci ildə Danimarkanın Baş naziri vəzifəsinin icrasına baş-

layıb. Rasmussen immiqrasiya əleyhinə qanunvericiliyini sərtləndirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış edib və eynicinsli nikahların qanuniləşdirilməsinin tərəfdarı olub. 2005-ci ildə Danimarkada İslam peyğəmbərinin (s.) qəzet karikaturalarına görə güclü daxili qalmaqal baş verib. Bütün dünyada müsəlmanlar karikaturalara görə Danimarka məhsullarını global boykot etməyə çağırıblar. Elə həmin il Rasmussen Danimarkanın avrozonaya daxil olması və vahid Avropa valyutası olan avronun dövrüyyəyə buraxılması ilə bağlı referendum keçirmək niyyətində olduğunu açıqlayıb. Nəticədə Danimarka bu zonaya daxil olmayıb və kronanı milli valyuta kimi saxlayıb. 2005 və 2007-ci illərdə Danimarka Liberal Partiyası parlament seçkilərində qalib gəlib və bundan sayəsində Rasmussen 2009-cu ilə qədər Danimarkanın Baş naziri postunda qalıb.

Xarici siyasətdə Rasmussen amerikapərəst idi. Onun dövründə Danimarka Əfqanıstan, Bosniya və Kosovoda qoşun yerləşdirib və Avropa İttifaqına sədrlik edib (iyul-dekabr 2002-ci il). Həm Danimarkada, həm də xaricdə olduqca ziddiyyətli münasibət Rasmussenin İraqdakı müharibəyə fəal dəstəyinə və Danimarka hərbi kontingentinin bu müharibədə iştirakına səbəb olub.

İraqa bağlı proqnozu özünü doğrultmadı

Rasmussen bunu 2003-cü ildə bildirmişdi: “İraq kütləvi qırğın silahlarına malikdir. Biz bu haqda düşünmürük, biz bunu bilirik. İraqın özə xarədl qazına, əsəb-iflic qazına, Sibir xorası bakteriyasına malik olduğunu etiraf edib, lakin Saddam bunu açıqlamayıb. O, bu silahların harada və necə məhv edildiyini bizə demək istəmir. Biz bunu BMT müfəttişlərindən bilirik, ona görə də mənim heç bir şübhəm yoxdur”.

2014-cü ildə ABŞ Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsinin keçmiş analitiki Rey Makqovern Rasmussenin Rusiya humanitar karvanının Ukrayna sərhədini keçməsinə tənqid etməsindən danışarkən deyib ki, o, 2003-cü ildə İraqın kütləvi qırğın silahlarına malik olduğunu yüz faiz əminliklə bəyan etmişdi, lakin sonra buna dair heç bir dəlil tapılmadı.

Türkiyə onun əleyhinə çıxmışdı

2009-cu ilin martında Böyük Britaniya, Fransa və Almaniya liderləri Anders Foq Rasmussenin təşkilatın o vaxtkı liderinin (Yaap de Hoop Sxeffer) səlahiyyət müddəti bitdikdən sonra NATO-nun baş katibi vəzifəsinə seçməyə qərar veriblər. 2009-cu ilin aprelinə NATO sammitində ABŞ Rasmussenin namizədliyini dəstəklədiyini bildirib. Türkiyə əvvəlcə Rasmussenin namizədliyinə etiraz edib və hətta, veto hüququndan istifadə etmək imkanları barədə xəbərdarlıq ünvanlayıb. Lakin sonradan mövqeyinə yenidən baxaraq, Rasmussenin seçimi ilə razılaşıb. 2009-cu ilin aprelin 4-də Rasmussen NATO-nun baş katibi vəzifəsinə təsdiq olunub, bunun ertəsi gün Danimarka hökumətinin başçısı vəzifəsindən istefa verib.

NATO-nun baş katibi vəzifəsini tərk etdikdən sonra (2015-ci ilin yayından) Rasmussen ABŞ-in “Goldman Sachs Group”

bankının məsləhətçisi olub. 2016-cı ildən 2019-cu ilə qədər isə Ukrayna Prezidenti Petro Poroşenkonun ştatdankənar müşaviri işləyib.

Rasmussen 32 milyon avro mənimsəmədə ittiham olunur

2018-ci ilin yanvarında Rasmussen rusiyalı iş adamı Qiriqori Quselnikovun Latviyanın “Norvik Banka” bankının İdarə Heyətinin sədr müavini vəzifəsində işləmək barədə təklifini qəbul edib. Sonra bankın adı dəyişdirilərək “PNB banka” olub. Məhz bu dövrdə Latviyada “bank təmizləməsi” əməliyyatı başlanıb. Bu çərçivədə ölkənin ən böyük bankı olan “ABLV”nin lisenziyası ləğv edilib. Rasmussen Latviya bankının idarə heyətinə daxil olmaq qərarını belə izah edib ki, o, bütün siyasi karyerası ərzində Baltikyanı ölkələrin taleyinə böyük diqqət yetirib və bu işə şəxsi töhfəsini verməyə hazır olub.

2019-cu ildə “PNB banka”nın lisenziyası ləğv edilib, maliyyə aktivlərinin auditı zamanı məlum olub ki, bankın kreditörlər qarşısında öhdəlikləri (367 milyon avro) aktivlərini (167 milyon) 200 milyon avro üstələyir.

2020-ci ildə Latviyada bankın idarə heyətinin və müşahidə şurasının 11 üzvünə qarşı 32 milyon avro məbləğində ziyanın ödənilməsi üçün mülki iddia qaldırılıb. Cavabdeh şəxslər arasında Almaniya Federal Keşfiyyat Xidmətinin rəhbəri Avqust Hanniqlə yanaşı Anders Foq Rasmussen də var. Məhkəmə prosesi hələ də davam edir. Onun sonunun necə olacağı artıq təkcə Rasmussen və onun erməni dostları üçün deyil, həm də bizim üçün maraqlıdır. Görsən, Latviyanın ədalət mühakiməsi adı qara işlərdə hallanan başbəla sabiq baş katibi başımızdan edə biləcəkmizi?

Səxavət HƏMİD, “Xalq qəzeti”

“İlham Əliyev. İnkişaf – məqsədimizdir” çoxcildliyinin 125-ci kitabı çapdan çıxıb

Biz Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrini öz enerji təhlükəsizliyimizin təmin olunması üçün inkişaf etdirmirik. Enerji təhlükəsizliyimizi hələ bir neçə il bundan əvvəl təmin etmişik. Bu gün Azərbaycan nəinki öz enerji tələbatlarını təmin edir, o cümlədən xam nefti, neft məhsullarını, təbii qazı, neft-kimya məhsullarını və elektrik enerjisini ixrac edir. Bərpa olunan enerji ilə bağlı proqramımız tamamilə fərqli gündəliyə malikdir. Birincisi, bu onunla bağlıdır ki, nəhəng potensial vardır. İkincisi, biz onun sayəsində ixracımızı şəxələndirəcəyik. Neticədə iqtisadiyyatımızın yeni ekoloji təmiz sektoru yaranacaq.

“İlham Əliyev. İnkişaf – məqsədimizdir” çoxcildliyinin çapdan yeni çıxmış 125-ci kitabında yer alan bu fikirləri dövlətimizin başçısı bu il yanvarın 16-da Əbu-Dabi Dayanıqlılıq Həftəsinin rəsmi açılış mərasimində çıxışı zamanı söyləyib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, çoxcildliyin 125-ci kitabın-da toplanan materiallar 2023-ci ilin yanvar-fevral aylarını əhatə edir. Bu kitabla Prezident İlham Əliyevin Dünya İqtisadi Forumunun illik toplantısında iştirak etmək üçün İsveçrə Konfederasiyasına işgüzar səfərinə, o cümlədən Davosda keçirdiyi görüşlərə dair informasiyalar, “Avrasiya Orta Dəhlizi: yoldan magistrala” mövzusunda hesr olunmuş panel iclasda moderatorun suallarına verdiyi cavablar, Çinin CGTN (China Global Television Network) telekanalına müsahibəsinin mətni daxil edilib.

Yeni kitabda Azərbaycan Prezidentinin Macarıstana rəsmi səfəri, macarıstanlı həmkarı xanım Katalin Novak və Baş nazir Viktor Orban ilə görüşləri və sənədlərin imzalanması barədə materiallar, Viktor Orban ilə mətbuata birgə bəyanatlarının mətni də verilib.

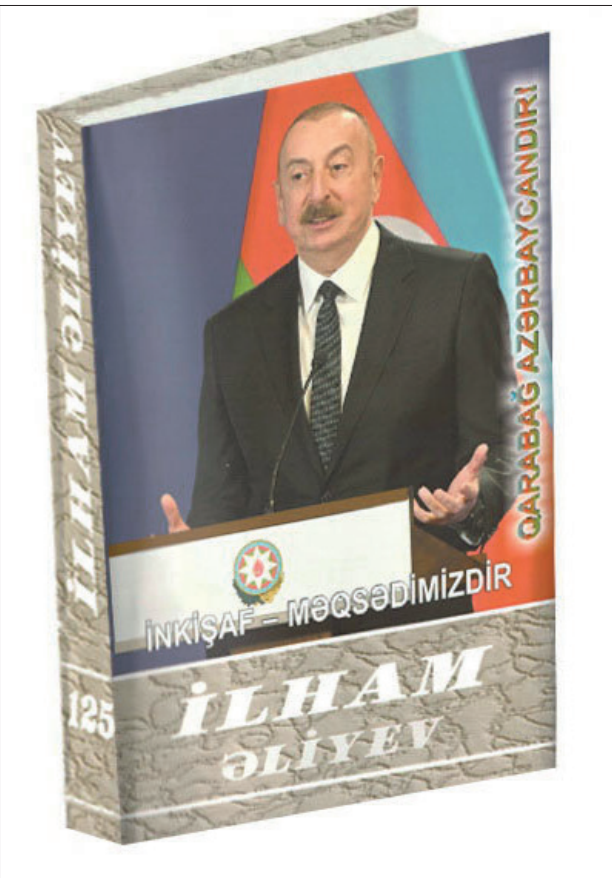
Fevral ayının mühüm hadisələrindən biri Bakıda “Cənub Qaz Dəhlizi” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 9-cu və “Yaşıl enerji” Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 1-ci iclaslarının keçirilməsi oldu. Açılış mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyev “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin əhəmiyyətindən danışıraq dedi: “Cənub Qaz Dəhlizi” iki ildən bir az çoxdur ki, açılıb. Bu gün biz artıq TANAP-ın 16 milyard kubmetrdən 30 milyard kubmetrə qədər genişləndirilməsini nəzərdən keçiririk və TAP-ın 10 milyard kubmetrdən 20 milyard kubmetrə genişləndirilməsi haqqında danışıraq. Bu, alternativ enerji mənbəyinə böyük ehtiyac duyulduğunu göstərir. Bu, enerji təchizatının davamlı şəxələndirilməsinin zəruriliyini nümayiş etdirir. Biz buna hazırıq”.

Həmin tədbirdə Prezident İlham Əliyevin, habelə Rumiya Prezidenti Klaus Yohannisin, Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simsonun çıxışlarının mətni 125-ci kitabda toplanıb.

Oxucu yeni kitabda Azərbaycan Prezidentinin ölkəmizə gəlmiş Misir Prezidenti Əbdül Fəttah Əs-Sisi ilə görüşü, Azərbaycan-Misir sənədlərinin imzalanması haqqında informasiyalarla, iki ölkənin liderlərinin mətbuata bəyanatlarının mətni ilə də tanış ola bilər.

Bu kitabda Azərbaycan Prezidentinin yerli televiziya kanallarına müsahibəsinin mətni də yer alıb.

Fevralın 6-da qardaş Türkiyədə baş vermiş dağıdıcı zəlzələ Azərbaycan xalqını da dərinəndə sarıtdı. Prezident

İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanə zəng edərək başsağlığı verdi, fevralın 8-də isə Türkiyə səfirliyinə gedərək matəm kitabına ürək sözlərini yazdı, səfir Cahit Bağcı ilə söhbət etdi. Bütün bunlar haqqında informasiyalarla yeni nəşrdə tanış olmaq mümkündür. Qeyd edək ki, fəlakətə düşər olmuş qardaş ölkəyə ilk kömək əlini Azərbaycan uzatdı. Azərbaycanlı xilasedicilər və həkimlər yüzlərlə insan həyatını xilas etdilər, xalqımız zəlzələdən zərər çəkənlərə maddi və mənəvi dəstək oldu.

“Azərənş” tərəfindən buraxılan 125-ci kitabın hazırlanmasında Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) materiallarından istifadə olunub.

Naxçıvanda alim və ziyalılarla görüş

27 Mart Elm Günündə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli muxtar respublikanın elm xadimləri və ziyalıları ilə görüşüb.	
Səlahiyyətli nümayəndə Elm Günü münasibətilə muxtar respublikanın elmi işçilərini səmimi təbrik edib, ümumi inkişafın təmin olunması, kadr hazırlığı sahəsində alim və ziyalıların qarşısında duran vəzifələrdən danışib, hərtərəfli tərəqqiyə elmi yanaşmanın vacibliyini vurğulayıb. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin sədri,	akademik İsmayıl Hacıyev, Biore-surslar İnstitutunun baş elmi işçisi, akademik Təriyel Talıbov, Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun rektoru Azad Novruzov, Naxçıvan Dövlət Universitetinin elm və innovasiyalar bölməsinin müdiri Elnarə Allahverdiyeva, Naxçıvan Dövlət Universitetinin müəllimi Nicat Yaqubov, “Naxçıvan” Universitetinin
Səbuhi HƏSƏNOV, <i>“Xalq qəzeti”nin bölgə müxbiri</i>	

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Aparatında 2023-cü ilin aprel ayında vətəndaşların qəbulu

CƏDVƏLİ

Qəbulu aparan şəxs	Qəbul günü
Baş nazirin birinci müavini Eyyubov Yaqub Abdulla oğlu	3
Baş nazirin müavini Əhmədov Əli Cavad oğlu	4
Baş nazirin müavini Mustafayev Şahin Abdulla oğlu	5
Aparatın rəhbəri Məmmədov Rüfət Tofiq oğlu	6
İqtisadiyyat şöbəsinin müdiri Əmiraslanov Azər Kamal oğlu	7
Xarici iqtisadi əlaqələr şöbəsinin müdiri Rüstəmli Ruslan Rüstəm oğlu	10
Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri Paşayev Zakir İlqar oğlu	11
Hüquq və qanunvericilik şöbəsinin müdiri Qasımlı Xəlil Akif oğlu	12,27
Sosial məsələlər şöbəsinin müdiri Rəhimov Niyazi Səleyman oğlu	13,28
Humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri vəzifəsini icra edən Həbibbəyli Ərəstü İsa oğlu	14
Sənaye və energetika şöbəsinin müdiri Hacızadə Elşən Mahmud oğlu	17
Aqrar və ekologiya şöbəsinin müdiri Qasımov Lətif Cəfər oğlu	18
Regionların inkişafı şöbəsinin müdiri Məcicov İlkin Sabir oğlu	19
Tikinti, şəhərsalma və kommunal təsərrüfat şöbəsinin müdiri Mustafayev Feyruz Rəvayət oğlu	20
Nəqliyyat, kommunikasiya və innovasiya şöbəsinin müdiri Pənəhov Musa Sədi oğlu	25
Təhlükəsizlik, müdafiə və səfərbərlik şöbəsinin müdiri Məmmədov Anar Rəhim oğlu	26

Qeyd: Vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının Qəbul otağında qəbul olunurlar
Ünvan: Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Lermontov küçəsi, 68
Qəbula 1 gün qalmış elektron qeydiyyat dayandırılır.
Qəbula yazılış qəbul gününə ən gec 1 iş günü qalmış dayandırılır.
Qəbul saat 14:00-dan başlayır.
Qəbulla bağlı əlaqə nömrələri: (012)492-19-23, (012)492-88-96.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 90	Bakı şəhəri, 27 mart 2023-cü il
“Yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası ilə mübarizə tədbirlərində iştirak edən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 25 mart tarixli 112 nömrəli. Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında	Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 25 mart tarixli 112 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 3, maddə 373, № 6, maddə 792, № 8, maddə 1118, № 11, maddə 1386; 2021, № 4, maddə 398, № 7, maddə 861, № 8, maddə 964, № 10, maddə 1167, № 11, maddə 1291; 2022, № 2, maddə 174, № 4, maddə 372, № 6, maddə 670, № 8, maddə 964, № 10, maddə 1215, № 12, maddə 1532; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 8 yanvar tarixli 2 nömrəli, 2023-cü il 24 yanvar tarixli 19 nömrəli və 9 mart tarixli 84 nömrəli qərarları) 2-ci hissəsində “martın 1-dək” sözləri “mayın 1-dək” sözləri ilə əvəz edilsin.
“Yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası ilə mübarizə tədbirlərində iştirak edən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan	Əli ƏSƏDOV, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 91	Bakı şəhəri, 27 mart 2023-cü il
“Bakı şəhər Baş Səhiyyə İdarəsinin tabeliyində yaradılmış xüsusi ambulator tibb məntəqələrində yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına yoluxmuş xəstələrə ambulator-poliklinik yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 23 iyul tarixli 262 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında	tibb məntəqələrində yeni növ koronavirus (COVID-19)infeksiyasına yoluxmuş xəstələrə ambulator-poliklinik yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 23 iyul tarixli 262 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 992, № 11, maddə 1404; 2021, № 1, maddə 102, № 4, maddə 412, № 7, maddə 883, № 8, maddə 963, № 10, maddə 1168, № 12, maddə 1540; 2022, № 3, maddə 260, № 4, maddə 418, № 6, maddə 667, № 8, maddə 963, № 9, maddə 1094, № 12, maddə 1537; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 27 yanvar tarixli 23 nömrəli və 9 mart tarixli 84 nömrəli qərarları) 2-ci hissəsində “martın 1-dək” sözləri “mayın 1-dək” sözləri ilə əvəz edilsin.
“Yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası ilə mübarizə tədbirlərində iştirak edən tibb işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 18 mart tarixli 1947 nömrəli Sərəncamının 2.1-ci bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:	Əli ƏSƏDOV, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 92	Bakı şəhəri, 27 mart 2023-cü il
“Hərbi Ovçuluq İttifaqı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Nizamnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 13 fevral tarixli 44 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə	1. Preambulada “Azərbaycan Respublikası Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin” sözləri “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidmətinin” sözləri ilə əvəz edilsin. 2. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə – “Hərbi Ovçuluq İttifaqı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Nizamnaməsi” üzrə: 2.1. 1.1-ci, 1.4-cü, 2.3-cü, 4.9-cu, 5.4-cü, 6.5-ci, 8.2-ci bəndlərdə, 11.2.1-ci və 11.2.2-ci yarımbəndlərdə “Azərbaycan Respublikası Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin” sözləri “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidmətinin” sözləri ilə əvəz edilsin; 2.2. 8.3.9-cu yarımbənddə “Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinə” sözləri “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidmətinə” sözləri ilə əvəz edilsin.
“Hərbi Ovçuluq İttifaqı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Nizamnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 13 fevral tarixli 44 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2014, № 2, maddə 199; 2016, № 3, maddə 582; 2017, № 9, maddə 1757; 2019, № 3, maddə 562, № 4, maddə 756, № 5, maddə 952; 2020, № 5, maddə 653; 2022, № 2, maddə 186) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:	Əli ƏSƏDOV, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı

№ 93	Bakı şəhəri, 27 mart 2023-cü il
Xüsusi karantin rejimində bəzi məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə	1274, 1275, 1278, 1283, 1298, 1314, 1315, № 11, maddələr 1387, 1394, № 12 (V kitab), maddələr 1588, 1592, 1612; 2021, № 1, maddələr 92, 106, № 3, maddələr 267, 290, 291, № 4, maddə 403, № 5, maddə 530, № 6 (IV kitab), maddələr 683, 692, № 7, maddələr 868, 882, № 8, maddə 974, № 9, maddə 1079, № 10, maddə 1191, № 12, maddələr 1514, 1524; 2022, № 2, maddə 176, № 3, maddə 258, № 4, maddə 417, № 6, maddə 673, № 8, maddə 1012, № 10, maddə 1225, № 12, maddə 1554; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 21 fevral tarixli 65 nömrəli Qərarı) 1.1.1-ci yarımbəndində “və hava nəqliyyatı ilə” sözləri “nəqliyyatla” sözü ilə əvəz edilsin.
“Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 28 fevral tarixli 73-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Yoluxucu, parazitər və kütləvi qeyri-yoluxucu xəstəliklərin əmələ gəlməsi, yaxud yayılması təhlükəsi yarandıqda karantin-təşkilat, profilaktika və digər zəruri tədbirlərin görülməsi Qaydaları”na əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:	3. Xüsusi karantin rejiminin müddətinin uzadılması və bəzi məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması ilə bağlı tədbirlər barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 26 may tarixli 151 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 5, maddə 530, № 6 (IV kitab), maddələr 668, 679, 683, № 7, maddələr 872, 890, 891, № 8, maddələr 957, 971, № 9, maddələr 1051, 1079, № 10, maddə 1182, № 12, maddələr 1514, 1533, 1543; 2022, № 1, maddələr 61, 80, № 2, maddə 164, № 3, maddə 258, № 4, maddələr 399, 417, № 5, maddələr 561, 573, № 6, maddə 673) 2.3-cü, 2.5-1-ci, 2.5-2-ci, 2.5-2-1-ci, 2.5-4-1-ci, 2.5-6-cı, 2.5-7-ci, 2.5-9-cu, 2.5-10-cu, 2.5-12-ci, 2.5-13-cü bəndləri və 2.5-3.1-ci, 2.5-3.3-cü, 2.5-3.8-ci, 2.5-5.2-ci, 2.5-5.3-cü yarımbəndləri ləğv edilsin.
1. Müəyyən edilsin ki, 2023-cü il 28 mart saat 06:00-dan:	4. “Xüsusi karantin rejimində bəzi məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 24 sentyabr tarixli 280 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 9, maddə 1079) 1.3-cü bəndi ləğv edilsin.
1.1. hava nəqliyyatı vasitəsilə bütün xarici ölkə vətəndaşlarının və həmin ölkələrdə daimi yaşayan digər ölkə vətəndaşlarının, habelə vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasına girişinə icazə verilir;	Əli ƏSƏDOV, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri
1.2. aşağıdakı hallarda COVID-19 pasportu (COVID-19-a qarşı tam peyvənd olunması və ya COVID-19-dan sağalaraq immunitetə malik olmasını təsdiq edən sənəd) tələbi ləğv edilir:	
1.2.1. xarici ölkə vətəndaşlarının və həmin ölkələrdə daimi yaşayan digər ölkə vətəndaşlarının, habelə vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasına girişi zamanı;	
1.2.2. müəyyən olunmuş yerlərə (şəhər, məhəllə, məkan, idman və sağlamlıq bərpa obyektləri, iri ticarət mərkəzləri, ictimai işə obyektləri, mehmanxanalar, şəhərlərarası (rayonlararası) nəqliyyat marşrutları və belə tələb müəyyən edilmiş digər yerlər) daxil olmaq üçün.	
2. Xüsusi karantin rejimi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 12 sentyabr tarixli 336 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 9, maddələr 1209, 1231, № 10, maddələr	

Redaksiyamızın qonağı

“Hər gəlişimdə Azərbaycanda özəl yeniliklər görürəm”

Yerli media mənsubları onu yaxşı tanıyır. Bülent Uğur 2005–2010-cu illərdə qardaş Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyində mətbuat katibi vəzifəsində çalışıb. Ona qədər müxtəlif qəzetlərdə müxbirlik edən Bülent bəy 1996–2005-ci illərdə İstanbul Mətbuat Yayımları və İnformasiya Baş İdarəsində şöbə müdiri işləyib.

On iki il əvvəl Bakıdan ayrılan Bülent Uğur bir də ötən ilin noyabrında Azərbaycana gəlib. Hazırda pensiyadadır. Azərbaycana budəfəki səfərinə də redaksiyamızın qonağı olan Bülent Uğurla söhbətimiz çağdaş medianın qayğıları, Zəfərdən sonrakı Azərbaycan, bir az da yaradıcılığı barədə oldu.

– **Bülent bəy, keçmiş diplomat-jurnalist hazırda nə işlə məşğuldur?**

– Müstəqil jurnalist kimi, işimi davam etdirirəm. Boş dayanmağı heç xoşlamıram, evdə asudə vaxtlarımda da nəşə yazıram. Qələmə aldığımı gələcəkdə kitab şəklinə salmaq fikrim var. Hələlik dörd kitabın müəllifiyəm, səyahətlərimlə bağlıdır. Birinci kitabım Azərbaycanla əlaqəlidir, diplomatik xatirələrimdir. İkinci dünya səyahətimlə bağlı qeydlərim, üçüncüsü hər yerini gəzib-dolaşdığım Türkiyəyə aiddir. Dördüncü isə yalnız İstanbul barədədir.

– **Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyində mətbuat müşaviri kimi çalışdığınız 2005–2010-cu illər Qarabağ münaqişəsinin həlli yollarının axtarışı baxımından gərgin görüşlər, danışıqlar dövrü idi.**

– Əvvəlcə onu söyləyim ki, Türkiyə ilə Azərbaycanın əlaqələri hər hansı digər dövlətlə aramızdakı münasibətlərə bənzəməz. Yeni, bu münasibətlər fərqlidir, qardaşcasındır. Bakıya gələndə özümü yad ölkədə hiss etmədim. Eləcə də dil baxımından.

HAŞİYƏ: “Qarabağ Zəfəri, sadəcə, torpaqların işğaldan azad edilməsi demək deyil. Bu zəfər həm də milli kimliyi şüurlara həkk etdi. Çox önəmli məsələdir. Milli kimliyi olanın kürəyi yerə deyir. Azərbaycanın bugünkü gəncliyi ölkəsinin adı ilə qürur duyur. Dünya artıq Azərbaycanı tanıyır”.

Doğulduğum Elazığ Şərqi Anadolunun oğuz tayfalarının keçdiyi bir şəhərdir. Bilirsiniz ki, burada Azərbaycan türkü, Almas İldırım kimi şairimiz yaşayıb, dilimiz, ləhcəmizin inkişafı üçün böyük əmək sərf edib. Bakıda başqa ölkələrin diplomatları kimi işləmirdik. Onlar sadəcə öz dövlətləri üçün işləyirdi, biz isə “can Azərbaycan üçün də nələri edə bilərik” düşüncəsi ilə.

– **Yeni, bir millətin iki dövlətinə xidmət edirmiş kimi...**

– Elədir. Səlahiyyətimə daxil olmasa da, Türkiyə və Azərbaycan mediası arasında six təmaslar qurur, yerli medianın tərəqqisi üçün layihələr həyata keçirirdik. Məsələn, İstanbuldan Mətbuat, reklam və elanlar idarəsinin baş direktorunu bura dəvət etdik. İki ildən bir Mətbuat Şurası ilə birgə Azərbaycan

və Türkiyənin media mənsubları arasında qarşılıqlı görüşlər, tədbirlər keçirdik. Bunların hamısı bizim diplomatik vəzifəmizdən kənar işlər idi. Baxış bucağımız fərqli olsa da, düşüncələrimiz eynidir. O zaman Qarabağ problemi, torpaqların işğaldan azad edilməsi kimi məsələlərdə oxşar hissləri yaşayırdıq. Nəticədə, 44 günlük qurtuluş savaşında böyük Zəfər qazandıq. Həmin vaxt gündəlik hərbi xronikası burada siz necə izləyirdinizsə, biz də Türkiyədə eyni həyəcanla təqib edirdik. Cənab Ali Baş Komandan növbəti şəhəri, rayonu, kəndin işğaldan azad olduğunu elan edəndə həmin sevinci, qələbə coşqusunu sizinlə birgə yaşayırdıq.

HAŞİYƏ: “İnsan birinə yaxşılıq edəndə içində hüzür tapır. Bu, həm də onun bu dünyada qazancıdır. Mənim isə Azərbaycanda ən böyük qazancım dostlarımdır. Onların sayı kifayət qədərdir. Bu dostluq bağları mən Bakıdan ayrılanda sonra da davam edir”.

– **Azərbaycana ilk dəfə gəldiyiniz vaxtdan on səkkiz il keçib. Yerli çap və elektron medianın o zamankı və indiki durumu arasında fərq varmı?**

– Dünyada jurnalistika anlayışının özü dəyişməkdədir. Bu dəyişiklik sadəcə Azərbaycan və Türkiyə ilə bağlı məsələ deyil, beynəlxalq xarakterlidir. Artıq mətbu nəşrlər azalır, ya da az satılır. İnsanlar daha çox elektron mediaya, onlayn platformalara, sosial şəbəkəyə üstünlük verirlər. Bu mərhələni yaxalamaq çox vacibdir. Elə Türkiyənin özündə də bu dəyişikliyi yaxalayanaqlar ayaqda qalır, yaxalamayanlar isə sıradan çıxırlar. Çünki indi işləri on səkkiz il əvvəlki kimi yönəltmək, idarə etmək olmaz. Hər sahədə belədir, elə biznesdə də. Yeni, köhnə dəzgahda təzə məhsul yaratmaq mümkün deyil. Günümüzün çağırışları sahəyə yanaşmada, texnologiyada yenilənmə tələb edir. Azərbaycan bu yöndə irəliləyişi hiss edirik. Çap mediasında islahatların ba-

şında “Xalq qəzeti” gəlir. Qəzetinizin elektron versiyasını izləyirəm. Oxuculara daha çox və çeşidli informasiya verirsiniz, bu zaman obyektivliyi, məlumatlılığı gözləyirsiniz. Bu, olduqca vacib amildir. Ümumilikdə, Azərbaycan mediasında hadisələrə baxış bucağının genişləndiyi hiss olunur.

HAŞİYƏ: “Medianın ictimai nəzarət kimi funksiyası var. İşində nöqsana yol verən rəsmi təşkilat, dövlət məmuru bəlkə o yanlışlığı görməyib, duymayıb. Onu sadəcə diqqətə çatdırmaq lazımdır. Bu zaman qəzetin, elektron medianın hara bağlı olduğunun əhəmiyyəti yoxdur. Əsas məqsəd yıxıcı yox, qurucu olmaqdır”.

– **2010-cu ildə səfirlikdə fəaliyyətinizi başa vurub Bakıdan ayrıldınız və Azərbaycana bir də Zəfərdən iki il sonra gəldiniz...**

– On iki il əvvələ qayıdıb deməliyəm ki, burada çalışdığım beş il ərzində Azərbaycanı qarış-qarış gəzdim. “Azərbaycan gözəmləri” adını verdiyim ilk kitabımda getdiyim, olduğum şəhərlərə, rayonlara bütöv fəsil ayırmışam. Həmin dövrdə Mətbuat Şurasının düzenlədiyi 22 iyul – Mətbuat Günü tədbirlərinin birində mənə söz verildi. Dedim ki, gün gələcək, Mətbuat Günü Qarabağda qeyd edəcəyik və mən hansı şərtlər daxilində olarsa-olsun, mütləq Azərbaycana gələcəm və o günü birlikdə bayram edəcəyik. 2010-cu ildən sonra Azərbaycana ilk dəfə ötən ilin noyabrında gəldim. Qarabağ artıq bizim torpağımız olduğu üçün əlimi Xudavəndi-ələmə açıb şükür etdim.

HAŞİYƏ: “Azərbaycanda gözəl yeniliklər görürəm. Məsələn, ASAN xidmət. Dünya buun bənzəri yoxdur. Vətəndaşa cüzi miqdarda rüsum ödəməklə qısa zamanda zəruri sənədi almaq imkanı yaradılıb. Yeni, əvvəllər on günə görülen iş yarım saatın içində bitir”.

– **Və azad edilməsi Şuşada Azərbaycanın və Türkiyənin bayraqları yanaşı dalğalandı. Sizdən ötrü bu, nə demək idi?**

– Tamamilə fərqli duyğu idi. Bunu bir neçə dəfə yaşamışam. Bakıya dörd ay əvvəlki səfərim zamanı Zəfərin ildönümü ilə bağlı Pirallahıda keçirilən bir tədbirdə iştirak edirdim. Salonun ön sıralarında əyləşmişdim və birdən arxaya boylananda ellərdə Türkiyə və Azərbaycan bayraqlarının dalğalandığını gördüm. Çox təsirlandım. Ardınca səhnəyə azyaşlılar və ellərində ulduzlu-ayparalı əkiz bayraqları tutan iki gənc çıxdı. Onlar qardaşlıq şərqisini söyləyəndə salonu həyəcan səli bürümüşdü. Türkürlər biz-biz oldu. O səhnənin mənası bu idi: Azərbaycan – Türkiyə qardaşlığı əbədidir!

Söhbəti qələmə aldı: İ.HƏSƏNQALA, “Xalq qəzeti”

Milli brendimiz “ASAN xidmət” BMT-də tanıtılacaq

Azərbaycanın milli brendi “ASAN xidmət” qısa zaman ərzində beynəlxalq səviyyədə nüfuz qazanıb. Artıq bir sıra ölkələr ASAN-in təcrübəsindən yararlanmağa başlayıblar. Vətəndaş məmnunluğunun təmin olunmasına yönəlmiş bu xidmət növünün beynəlxalq miqyasda genişlənməsi və tətbiqinə başlanılması, əlbəttə ki, Azərbaycanın böyük uğurudur. BMT-də Azərbaycanın təşkilatçılığı ilə plenar sessiyanın keçirilməsi və tədbir çərçivəsində ASAN-in fəaliyyəti barədə məlumatların verilməsi, müzakirələrin aparılması isə ölkəmizin sosial innovasiyalar sahəsində böyük uğurunun beynəlxalq səviyyədə tanınmasıdır.

Müasir dünyada idarəetmə sistemlərinin müasirləşdirilməsi getdikcə daha çox yeni modellər tələb edir. Prezident İlham Əliyevin idarəetmənin təkmilləşdirilməsi istiqamətində həyata keçirdiyi ardıcıl islahatlar bu problema yeni yanaşmaların yaradılmasına yönəlib. Heç kimə sirr deyil ki, müasir idarəetmə modelinin prinsiplərindən biri də şəffaflıqdır. Məhz dövlət orqanlarının fəaliyyətində şəffaflığın, onların işinin səmərəliliyinin və çevikliyinin təmin edilməsi, innovativ texnologiyaların tətbiqi ilə keyfiyyətin yüksəldilməsi, korrupsiyanın qarşısının alınması məqsədilə 2012-ci il iyulun 13-də və sentyabrın 5-də müvafiq sərəncamlar imzalanıb. Bu sərəncamlara əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və “ASAN xidmət” təsis edilib. Qısa müddət ərzində yeni yaradılmış effektiv, müasir idarəetmə modeli beynəlxalq ictimaiyyətin də diqqətini çəkir. BMT-də Azərbaycanın təşkilatçılığı ilə ASAN-in fəaliyyətinə həsr olunan plenar sessiyanın keçirilməsi də bunun əyani sübutdur.

Ümumiyyətlə, “ASAN xidmət” ilk dəfə deyil ki, BMT miqyasında diqqət mərkəzinə düşür. Hələ 2015-ci ildə Kolumbiyanın Medellin şəhərində “ASAN xidmət”

“Dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi” kateqoriyasında 1-ci yerə layiq görülərək xüsusi mükafat və diplomla təltif olunub. Forum çərçivəsində keçirilən sərgidə ən çox “ASAN xidmət” iştirakçılarının marağını səbəb olub və bu model təşkilatçılar tərəfindən dövlət xidmətlərinin göstərilməsi baxımından unikallığına görə xüsusi qeyd edilib. 2019-cu ildə isə Azərbaycanın BMT yanındakı daimi nümayəndəsi Yaşar Əliyevin qurumun Baş katibi Antonio Quterreşə “ASAN xidmət”in fəaliyyətinə dair ünvanladığı məktub Baş Assambleyanın sənədi kimi yayılıb. Həmin məktub Dayanıqlı İnkişaf üçün İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları: Cənub – Cənub Əməkdaşlığı, sosial inkişaf mövzuları üzrə BMT Baş Assambleyası Gündəliyinin bəndləri əsasında dərc olunub.

Qeyd etmək zəruridir ki, Dayanıqlı İnkişaf üçün 2030 Gündəliyi və bütün Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olunması əhəmiyyətli rola malikdir. Hazırda “ASAN” İndoneziya, Monteneqro, Mərakeş, Uqanda, Özbəkistan və digər ölkələrdə fəaliyyət göstərən oxşar beynəlxalq agentlik və qurumlarla fəal əməkdaşlıq edir.

BMT-də “ASAN xidmət”in fəaliyyətinə həsr olunan növbəti tədbir də Nyu-York-

da keçiriləcək. “Report”un ABŞ bürosu xəbər verir ki, “ASAN xidmət”in sədri Ülvi Mehdiyev BMT-nin Nyu-Yorkdakı Baş Qərargahında keçiriləcək İqtisadi və Sosial Şurasının (ECOSOC) Dövlət İdarəçiliyi üzrə Ekspertlər Komitəsinin 22-ci sessiyasında iştirak edəcək. Sessiya çərçivəsində Ü.Mehdiyevin “Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq və davamlı inkişaf üçün BMT-nin səmərəli idarəçilik prinsiplərinin tətbiqi” mövzusunda çıxışı nəzərdə tutulub.

Tədbir çərçivəsində, həmçinin Dövlət Agentliyi və BMT-nin İqtisadi və Sosial Məsələlər üzrə Departamentinin birgə təşkilatçılığı ilə “İnsanyönümlü dizayn və birgə idarəetmə vasitəsilə dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin transformasiyası” mövzusunda plenar sessiyanı keçiriləcək. Ölkəmizin ev sahibliyi edəcəyi plenar sessiyada Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə yaradılmış “ASAN xidmət”, eləcə də “ASAN xidmət indeksi” və Dövlət Agentliyinin digər fəaliyyət istiqamətləri ilə üzv ölkələrin təmsilçilərinin məlumat verəcək, beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə mövzu ətrafında müzakirələr aparılacaq.

“Xalq qəzeti”

Hadisə

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafaya sui-qəsd edilib

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Fazil Mustafa evinin yaxınlığında ayaq və çiyin nahiyyəsindən güllələnib. Hazırda vəziyyəti qənaətbəxşdir, həyatı təhlükəsi yoxdur.

Hadisə yerinə əməliyyat qrupu cəlb edilib. Hadisəni törədən şəxs və şəxslərin kimliyinin müəyyən edilməsi istiqamətində əməliyyat

axtarış tədbirləri başlayıb.

Hadisə ilə bağlı rəsmi məlumat veriləcək.

Əks-səda

Dəfələrlə bu mövzuda söz açılib, danışılıb və yazılıb. Ancaq vəziyyət düzəlmir, üstəlik, pisləşməyə doğru gedir. Sanki, problem daha fərqli rəng çalarları qazanır. Söhbət insanların ağır emosional durumlarının foto və video çəkilişlərinin mediada, sosial şəbəkələrdə paylaşımından gedir. Əlbəttə, digər məqamlardan da söz açacaq, bütün bunların cəmiyyətin maraq və mənafeəri baxımından nə dərəcədə məqbul olub-olmadığına aydınlıq gətirməyə çalışacağıq.

Media ağılatsınmı, güldürsünmü, yaxud?..

Azərbaycan jurnalistikası ziddiyyətlər burulğanında

Media cəmiyyətə nümunə olmalıdır. Texnoloji imkanların hər kəsi vətəndaş jurnalistikasının nümayəndəsinə çevirdiyi hazırkı dövrdə, məhz jurnalistika mənəvi dəyərlərlə bağlı norma yaratmalıdır. Təəssüf ki, Azərbaycan jurnalistikası hazırkı məzmunu, amplitudası baxımından heç cür bu deyimə yaxın gəlmir. Əməkdar mədəniyyət işçisi, tanınmış rejissor və prodüser Oqtay Əliyevlə vida mərasimindən bəzi video görüntülərin və foto-ların çəkilibərək paylaşılması da fikrimizin təsdiqidir.

Əslində, bu barədə yazmaq, konkret məqamları vurğulamaq çox ağırdır. Çünki ölüm faciədir və bu faciənin hər kəsə müxtəlif təsirləri var. Doğmasını, yaxınlığını itirən şəxslərin düşükləri duruma verdikləri reaksiyalar da fərqlidir. Hərə öz acısını bir cür keçirir və yaşayır. Bu mənada O.Əliyevin həyat yoldaşı, Əməkdar artist Dilarə Əliyevanın reaksiyası da insanlıq halıdır, təbii.

Medianın, ayrı-ayrı jurnalistlərin isə o halı çəkilb paylaşmaları nəinki təbiiikləndir, bütün etik davranış qaydalarına ziddir. Bu mənada Azərbaycan Mətbuat Şurasının məsələyə münasibəti, ayrı-ayrı məqamların üzərində dayanması təqdirləyicidir. “Əməkdar mədəniyyət işçisi, tanınmış rejissor və prodüser Oqtay Əliyevin yol qəzasında dünyasını dəyişməsi ilə bağlı ayrı-ayrı media orqanlarındakı təqdimatlarda, sosial şəbəkə paylaşım-larında nəinki Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydalarının pozulması halları, ümumən, insani normalara ciddi sayğısızlıq elementləri müşahidə edilib. Xüsusən, mərhumun yaxınlarının emosional durumlarının təsviri ziyalılar, söz və fikir adamları arasında haqlı narazılıq doğurub. Özünü peşəkar sayan və ya peşəkarlığa iddia edən heç bir kütləvi informasiya vasitəsi və jurnalist bir insan faciəsini cəmiyyətə belə xoşagəlməz formada təqdim etməməliydi. Təəssüf ki, biz bu durumun şahidi olduq”.

Məsələyə cəmiyyəti düşünərək yanaşsaq. Əlbəttə, mərhum Oqtay Əliyev də, Dilarə Əliyevə da ictimai şəxs statusunda qəbul ediliblər, ölkədə, demək olar, hər kəs onları tanıyır. Onlarla bağlı hər yaşantı insanlara maraqlıdır və medianın bu marağı, necə dəyərlər, xəbərləşdirmək hüququ var. Eləcə də O.Əliyevin vaxtsız vəfatı da, onunla vida mərasimi də cəmiyyətin maraq dairəsində olan hadisədir.

Ancaq mövcud durumda medianın, jurnalistikanın həmin marağı qarşılayarkən, cəmiyyətə verdiyi mesaj önəmli-dir. Bəli, vida mərasimindəki hər kəs kədərliydi. Kimi kövrəlmişdi, kimi doluxsunmuşdu, kimi göz yaşlarına hakim kəsilə bilmirdi və sair və ilaxır. Bütün bunlarda mərhuma ehtiram var idi. Ancaq həddən artıq emosional yaşantıların, xüsusən də D.Əliyevanın durumunun göstərilməsi nəyə lazım idi, bunu anlamıq mümkündürsə. Bu, hörmət deyil, ehtiram heç deyil. Bunun bir adı var – qeyri-peşəkarlıq. Ancaq qeyri-peşəkar yanaşmanın vicdansızlığı doğurması, yaxud bu cür qarşılınması da mümkündür. Media niyə bu xoşagəlməz amplituda olsun ki?

Mətbuat Şurasının yanaşması da problemin izahı baxımından vacibdir: “Hesab etsək ki, O.Əliyev, onun ailə üzvləri adi vətəndaş deyil, cəmiyyətdə tanınmış şəxslərdir, hətta, bu halda da məlum təqdimatlar vətəndaşın şəxsi həyatına aid məsələlərin açıqlanması kimi qeyri-peşəkarlıq kontekstində qiymətləndirilməyə layiqdir. Çünki insan emosional durumunun, üzüntü təsvirlərinin hazırkı təqdimatında hansısa bir fayda yoxdur. Belə təqdimatlar mərhum Oqtay Əliyevin ruhuna ehtiram, yaradıcılığına dəyər nümunəsi deyil, əksinə, dəyərini və ehtiramın ikinci plana çıxarılmasıdır”.

Bildirdiyimiz kimi, media cəmiyyətə örnək olmalıdır. Sual yaranır – necə? Onu da qeyd etdik ki, indi informasiya-kommunikasiya texnologiyaları əsridir və hazırkı dövrdə hər kəs vətəndaş jurnalistikasının təmsilçisinə çevrilə bilər. Sadə bir misal: istənilən vətəndaşın əlindəki

telefonla gördüyü hansısa hadisəni çəkilb özünün sosial şəbəkə profilində yayaraq, bir növ, ictimai missiya yerinə yetirdiyini düşünməsi də mümkündür. Ancaq onun gördüyü iş nə dərəcədə ictimai əhəmiyyət daşıyır? Əsas olan budur və əslində, ictimailiyyəti qiymətləndirmək, daha doğrusu, nəyin ictimai olduğunu, nəyin olmadığını müəyyənəşdirmək peşəkarlıqdır. Söhbət jurnalist peşəkarlığından gedir. Deməli, vətəndaş jurnalistikası ilə peşəkar jurnalistikanı bir-birindən fərqləndirən cəhət ikincinin baş verən proseslərə soyuq yanaşma tərzidir. Soyuq yanaşma isə həm də həssaslıqdır.

Jurnalist, ümumən, media qərar ver-məlidir: hər bilgi, hər hadisə, hər epizod ictimai dəyər qazanıb xəbərləşə bilərmi? Hər bilginin, görüntünün informasiyalaşmağa mənəvi hüququ və səlahiyyəti çatırmı? Təəssüf ki, Azərbaycan jurnalistikası illərdir bu suallara ya cavab axtarmaq istəmir, ya onlara önəmşiz yanaşır, ya da məsələnin mahiyyətini dərk etməyəcək qədər primitivliyə köklənib. Hər bir halda nəticə eynidir – jurnalistika, yəni, eyni zamanda söz dəyərdən düşür. Ancaq faciə yalnız bununla məhdudlaşmır. Axı...

...Media cəmiyyətin güzgüsüdür, – deyirlər. Onu da deyirlər ki, cəmiyyət necədirsə, media da o cürdür. Əslində, bu deyimlə həm razılaşmaq olar, həm də razılaşmamaq. Razılaşmaq ona görə mümkündür ki, media öz materialını cəmiyyətdən götürür, həyatda baş verənləri geniş auditoriyaya çatdırır. Bəs nəyə görə razılaşmıyacaq? O səbəbdən ki, cəmiyyəti formalaşdırıran da ele medianın özüdür. İndiki halda biz medianımızın cəmiyyəti daha çox zombiləşdirdiyini, yaxud da mənasız yerə sentimentallaşdırdığını, bədbinliyə daşdığını görürük.

Bələcə həm də zövqlər formalaşır. Suallar yaranır: biz nəyə gülmalıyık, nə üçün kədərlənməliyik? Gülsüzümüz və kədərlişməyə kimə lazımdır? Lazımdırsa, bunu müəyyənəşdirən indikator nədir? Nəhayət, media həmin indikator, məyək rolunda çıxış edə bilərmi? Ən nəhətyət, jurnalistika gülüşü və kədəri fərklilikdən çıxarıb ona ictimai məzmun qazandırmağı bacarırmı?

Məsələn, övladı şəhid olmuş ataların, anaların onların mezar daşlarını qucaqlayıb höknürməsi səhnələrinə çox gör-müşük. Bu səhnənin, yəni, insanın ağı yaşıntısının təqdimatı ictimai önəm daşıyırmı? Ancaq qəti bilirik ki, övladı şəhid olmuş atanın tabuta bükülmüş bayrağı öpüb gözünün üstünə qoymasında ictimai motiv var. Ele isə jurnalistika nə üçün haqqında söz açdığımız ikinci səhnə ilə paralel olaraq birinci səhnənin də yayımlanmasına maraq göstərir?

Bələ misalların sayını kifayət qədər artırmaq mümkündür. Sözümdəş ondadır ki, hər iki misaldan doğan yaşantılı cəmiyyəti formalaşdırıran məhz mediadır. Media, jurnalistika, bir növ, etalon olmalıdır. Axı insanlar da onun yanaşmasından görüb-götürürlər. Onlar, necə dəyərlər, mediadan gülməyi və ağlamağı, sevinməyi və kədərlənməyi, bütün bu hissələrə çəki-düzen verməyi öyrənirlər. Bu gün media hansısa mənasız hadisəni “şok, şok, şok!” deyib təqdim edirsə, əlində telefon olan şəxs özünün sosial şəbəkə hesabında daha mənasız bir şeyi o forma-da təqdim edəcək və böyük iş gördüyünü düşüncək. Ən pisi isə budur ki, ona doğru yol tutmadığını anlamıq mümkündürsə çevriləcək. Çünki adından öyrəndiyi, yüksək məqam kimi dəyərləndirdiyi çıxış nöqtəsi var – Jurnalistika.

Ə.RÜSTƏMOV, “Xalq qəzeti”

Qərbi Azərbaycana Qayıdış tarixi həqiqət prizmasında

Xəbər verdiyimiz kimi, ötən günlərdə “Xalq qəzeti” redaksiyasında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutunun rəhbərliyi və bu elm ocağında yeni yaradılmış Qərbi Azərbaycan tarixi şöbəsinin əməkdaşları ilə Qərbi Azərbaycana Qayıdış ümummilli hərəkatının elmi-tarixi təminatı mövzusunda Dəyirmi masa keçirildi. Qəzetimizin sualları ətrafında aparılan aktual müzakirədə tarixçi alimlər indiki Ermənistan dövlətinin yerləşdiyi coğrafiyanın qədim zamanlardan bir əsr əvvələdək türk torpaqları olduğunu təkbizədilməz fakt və dəlillərlə sübuta yetirdilər.

“Xalq qəzeti”nin baş redaktoru Əflatun Amaşov müzakirəni giriş sözü ilə açaraq bildirdi ki, milli tariximizin dərinlən və obyektiv öyrənilməsi sahəsində ölkəmizdə baş elmi mərkəz olan İnstitutun aradığı ardıcıl və sistemli tədqiqatlar müstəqillik illərində redaksiyamızın önəm verdiyi mövzulardan olub. Yaranmış səmərəli əməkdaşlıq bu gün Qərbi Azərbaycan tarixinin əhatəli və dərinlən araşdırılması istiqamətində də uğurla davam edir.

Baş redaktor daha sonra qeyd etdi ki, Qərbi Azərbaycan İcmasının doğma yurda qayıdışına media dəstəyi qazanırdıqda redaksiya tarixçi alimlərimizin vətənpərvərlik mövqeyinə, mötəbər qənaətlərinə ciddi və mötəbər mənəbə kimi istinad edir. Bu missiyanın keçirilməsinə layiqli töhfəni artırmaq üçün qəzet ilə institutun yaradıcılıq imkanlarını yenidən nəzərdən keçirməyə, əlbir səyləri artırmağa ehtiyac duyulur.

Dəyirmi masanın materiallarını – söylənen elmi açıqlamaları, bildirilən dəyərli mülahizələri, qaldırılan aktual məsələləri qəzetimizin bu nömrəsindən başlayaraq, oxucularımıza çatdırırıq.

AMEA Tarix İnstitutunun baş direktoru, professor Kərim Şükürov önəmli birgə fəaliyyətin yüksək səviyyədə davam etdirilməsi yollarının axtarışı ilə bağlı müzakirənin hər iki kollektiv, bütövlükdə, geniş oxucu kütləsi üçün faydalı olacağını söylədi:

– Qərbi Azərbaycandan zorakı üsullarla qovulmuş soydaşlarımızın birlişdiyi Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyətinin 35 ildən bəri doğma yurda qayıtmaq uğunda apardığı ictimai mübarizə Prezident İlham Əliyevin xeyir-duası ilə fəaliyyətə başlamış Qərbi Azərbaycana Qayıdış ümumxalq hərəkatına çevrilməklə tarixçi alimlərin də qarşısında yeni ciddi vəzifələr qoyub. Dövlət başçısının Qərbi Azərbaycana dinc və ləyaqətli şəkildə qayıdışının elmi-tarixi təminatının yaradılması çağırışından sonra AMEA-da yaradılmış 3 xüsusi bölmədən biri də Tarix İnstitutunun Qərbi Azərbaycan şöbəsidir. Qısa müddətdə yeni strukturun əməkdaşları Qərbi Azərbaycan tarixinin ayrı-ayrı dövrlər, önəmli mövzular üzrə öyrənilməsi ilə bağlı kompleks və mükəmməl araşdırmalara başlayıblar.

Təəssüf ki, sovet dövründə Qərbi Azərbaycanda mövcud olmuş sonuncu türk feodal dövləti – İrəvan xanlığı ilə bağlı işıq üzü görmüş kitablarda bəzi təhrirlərə yol verilmişdir. Bunun səbəbi həmin dövrdə fəaliyyət göstərən alimlərimizə olan təzyiqlər və mövcud olan sərt senzura idi. Bir faktı da diqqətə çatdırmaq istərdim ki, bu dövrdə tarixçi alimlərimizdən birinə Ermənistan ərazisində Azərbaycan mədəniyyəti tarixi ilə bağlı doktorluq dissertasiyası mövzusu təqdim olunsada, bu istiqamətdə tədqiqatların aparılmasına icazə verilməmişdir. Bu səbəbdən həmin illərdə bu ərazilərin tarixi ilə bağlı əsaslı tədqiqatlara rast gəlmək mümkün deyil. Yalnız 1991-ci ildə dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra bu istiqamətdə tədqiqat işlərinə başlanılmışdır.

Xatırladıq ki, tarixçi alimlərimiz istər sovet, istərsə də müstəqillik dövründə Azərbaycanın milli mənafeyini əsas tutaraq onun qorunması üçün əllərindən gələni etmişlər. Ümumiyyətlə, Qərbi Azərbaycanla bağlı tarixi məsələlər son 30 il ərzində Tarix İnstitutunun diqqət mərkəzində olmuş, monoqrafiyalar və məqalələr yazılmış, fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru kimi dərəcələri almaq üçün dissertasiyalar müdafiə olunmuşdur. Tarix İnstitutunda Qərbi Azərbaycanla bağlı əsaslı tədqiqatlara Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi bərpa edildikdən sonra başlanılmışdır. Məsələn, İrəvan xanlığı haqqında geniş məlumat ilk dəfə 1993-cü ildə nəşr edilmiş bir cildlik “Azərbaycan tarixi” ki-

tabında öz əksini tapmışdır.

1998–2003-cü illərdə nəşr edilmiş 7 cildlik “Azərbaycan tarixi” kitabının 3, 4 və 5-ci cildlərində də bu bərdə geniş məlumat təqdim olunmuşdur. Çoxcildlikdə Çuxur-Səəd bəylərbəyliyi, İrəvan xanlığı, XIX əsrdə bu ərazilərin işğalı, ermənilərin bura köçürülməsi və məskunlaşdırılması tarixi, İrəvan quberniyası, Qərbi Azərbaycan ərazilərinin – İrəvan şəhəri və Zəngəzurun qərb ərazilərinin ermənilərə güzəştə gəldirməsi, erməni-dəşnak respublikasının yaradılması, İrəvan quberniyası və Zəngəzurdakı azərbaycanlı əhaliyə qarşı törədilən soyqırımı cinayətləri öz əksini tapmışdır. 1948–1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan SSR ərazisindən deportasiya olunması, 1988–1991-ci illərdə baş verən hadisələr də ümumiləşmiş şəkildə tədqiqatla cəlb edilmişdir. 2007-ci ildən Tarix İnstitutunda İrəvan xanlığının tarixi ilə bağlı araşdırmalara başlanılmışdır.

Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan İcması təmsilçiləri ilə görüşdəki çağırışlarını və tövsiyyələrini əsas

muş və bütün xalqlara tətbiq olunan legitimlik prinsipi mövcuddur. Bu prinsipin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, qədim zamanlardan müəyyən torpaqlarda məskunlaşmış yerli əhalinin ərazisini bölmək, işğal etmək, mənimsəmək yolverilməzdir. Azərbaycan xalqının hüquqları pozulub, ərazisi iki hissəyə bölünüb. Bundan əlavə, xalqımızın bir sıra torpaqlarına ona düşmən kəsən bir xalq köçürülüb və soydaşlarımıza qarşı ən ağır cinayətlərdən olan soyqırımı törədilib. Xalqımızın pozulmuş hüquqlarının, tarixi ədalətin bərpası olduqca zəruri məsələlərdəndir.

Bu səbəbdən Prezident İlham Əliyev 2022-ci ilin 24 dekabr tarixində Qərbi Azərbaycan İcmasının inzibati binasında həmin bölgədən olan bir qrup ziyalı ilə görüşündə Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı fəaliyyətin bu torpaqların tarixi üzərində qurulmasının gərəkliliyini bildirmişdir. Biz bu istiqamətdə işlər artıq başlamışıq. Şöbəyə cəlb etdiyimiz mütəxəssislər müxtəlif dövrlər üzrə tədqiqatlar aparmış yüksəkixtisaslı kadrlardır. Bundan əlavə, digər şöbələrlə birbaşa əlaqəli şəkildə fəaliyyət göstəririk. Aparılan tədqiqatların əsas istiqamətlərini ən qədim dövrdən bugünədək Qərbi Azərbaycanın tarixinin araşdırılması, tarixi atlasın tərtib edilməsi təşkil edir. Bu iki məsələnin həlli üçün dünyanın müxtəlif ölkələrində ayrı-ayrı dillərdə yazılmış elmi ədəbiyyatın toplanması işləri həyata keçirilir.

Qərbi Azərbaycanın qədim türk tarixi ilə bağlı məlumatlarına Assur və Urartu mixi yazılarında da təz-təz rast gəldiyini söyləyən şöbənin aparıcı elmi işçisi, dosent Ziyad Əmrahov isə dedi:

– Cənubi Qafqaz ərazilərinin Əhəməni və Sasanı imperiyalarının tərkibinə qatılması ilə bəhs olunan bölgə də çox geniş ərazili imperiyaların bir əyaləti olmuşdur. Sasanı imperiyasının indiki İran coğrafiyası da daxil olmaqla Cənubi Qafqazdakı hegemonluğuna son qoyan Ərəb xilafəti 661-ci ildən etibarən bölgəni öz təsir dairəsinə keçirmişdir.

IX əsrdə Ərəb xilafətinin Cənubi Qafqazda təsir dairəsinin zəifləməsindən sonra Qərbi Azərbaycan əraziləri erkan feodal dövlətlərindən olan Şəddadilərin hakimiyyətinə keçmişdir. XI yüzilliyin ilk rübündən isə Cənubi Qafqaza daxil olan oğuz türkləri cənub istiqamətindən Arran torpaqlarına

yarandıqdan sonra Qərbi Azərbaycan torpaqları Çuxursəd (İrəvan) bəylərbəyliyi inzibati-ərazi statusu daşımağa başlamışdır. Çuxursəd bəylərbəyliyinin mərkəzi şəhəridən bəhs edən bir sıra rusdilli qaynaqlar İrəvan şəhərini “Rəvan” deyə yad edir. XVI əsrin sonunda və XVIII əsrin 20-ci illərində Səfəvi–Osmanlı müharibələrinin gedişində Osmanlı imperiyası Səfəvi dövlətinin şimal-qərb bölgəsinin böyük bir hissəsini ələ keçirmişdir. Bu bölgələri mərkəzləşmiş qaydada idarə etmək məqsədilə osmanlılar ərazinin ölkənin ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi sistemində inteqrasiyası ilə ciddi məşğul olmağa başlamışlar.

Yuxarıdakı məlumatlardan görünüyü kimi, Qərbi Azərbaycan əraziləri tarixi Azərbaycan torpaqları idi. XIX əsrin əvvəllərində Rusiya – Qacarlar müharibələrinin gedişi və nəticəsində Azərbaycanın şimal xanlıqları, o cümlədən İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının əraziləri çar Rusiyası tərəfindən işğal olundu. Azərbaycanın şimal ərazilərinin xanlıq idarəetmə sistemi ləğv olundu, əvvəlki inzibati-ərazi bölgüləri ciddi dəyişikliyə məruz qaldı. İnzibati-ərazi bölgüsü baxımından dəyişikliyə uğrayan bölgələrdən biri də İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının ərazisi idi.

Əvvəlcə, 1828-ci il martın 21-də İranla müharibənin başa çatması və Rusiya ilə İran arasında sülh bağlanması haqqında manifest verildi. I Pyotrun zamanından Azərbaycan torpaqlarının işğalı üçün onun etnik mənsubiyyətinin ciddi-cəhdlə dəyişdirilməsi burada təs-

–Qədim zamanlardan bu ərazilərdə yaşayan avtoxton əhali dil, maddi və mənəvi mədəniyyət, iqtisadi həyat şərtləri, ənənəvi təsərrüfat sahələrinin xüsusiyyətləri baxımından Azərbaycanın digər ərazilərində yaşayan əhali ilə mənşə birliliyinə malik olmuş və xalqımızın çoxəsrlik tarixinin formalaşmasında mühüm rol oynamışdır. Həmin ərazidə mövcud olan türk mənşəli toponim, etnonim, etnotoponim, antroponim və s. onomastik vahidlər, erkən orta əsrlərə aid oğuz qəbiristanlıqlarının qalıqları, IV-XII əsrlərə aid alban kilsələri, qoçbaşı heykəllər, çoxəsrlik tarixə malik qalalar və s. bunu sübut edən çoxsaylı maddi mədəniyyət nümunələri misal olaraq göstərilə bilər.

XVIII əsrin ikinci yarısı – XIX əsrin əvvəllərində Göyçə mahalı inzibati cəhətdən İrəvan xanlığının tərkibinə daxil idi. Xanlığa daxil olan 15 mahal-dan biri olan Göyçə mahalı bu ərazidə yerləşirdi. Topoqrafik cəhətdən İrəvan xanlığının mahalları dağılıq, orta və düzən olmaqla 3 qrupa ayrılırdı. Göyçə mahalı bütünlüklə dağlıq ərazidə yerləşən mahallardan biridir.

Çar Rusiyası imperiya siyasətini davam etdirərək, Cənubi Qafqazı işğal etmək üçün XIX əsrin əvvəllərində təqribən 30 illik müharibə apardı. Qacarlar dövləti ilə aparılan müharibələrdə Çar Rusiyasının qələbəsi nəticəsində 1813 və 1828-ci illərdə imzalanən Gülistan və Türkmənçay müqavilələri Azərbaycanı, onun tarixi torpaqlarını iki hissəyə böldü. Şimali Azərbaycan xanlıqları, o cümlədən İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının ərazisi bütünlüklə çar Rusiyasının hakimiyyəti altına keçdi.

Ən dəhşətli və qanlı hərbi-feodal müstəmləkə rejimi olan çar Rusiyası işğal edilmiş ərazilərdə xristian dayağı yaratmaq üçün ermənilərdən bir alət kimi istifadə etdi. 10 fevral 1828-ci il Türkmənçay və 2 sentyabr 1829-cu il Ədirnə sülh müqavilələrinin 15-ci və 13-cü maddələrinə uyğun olaraq İranda və Türkiyədə yaşayan ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına kütləvi şəkildə köçürülməsinə başlandı. Çar Rusiyası hakim dairələrinin məqsədi müsəlman Şərqi ilə xristian Rusiyası arasında bufer zona yaratmaq, ermənilərin məqsədi isə Cənubi Qafqazda “Ermənistan” dövlətinin əsası qoymaq idi.

1918-ci ilin may ayının 28-də Azərbaycan xalqı Şimali Azərbaycan torpaqlarında öz dövlətçiliyini bərpa etdi. Mayın 29-da Müsəlman Milli Şurasının iclasında İrəvanın siyasi mərkəz kimi ermənilərə güzəşt edilməsi haqqında bağışlanmaz tarixi ədalətsizlik olan bir qərar qəbul edildi. Azərbaycan Cümhuriyyətinin mübahisəsiz sahələrinin inzibati-ərazi bölgüsü – quberniyalar, qəzalar, dairələr demək olar ki, əvvəlki kimi qalmışdı, yeganə dəyişiklik Göyçə gölünün şərq hissəsində təsis olunmuş “Göyçə dairəsi” idi. Xalq Cümhuriyyəti daxilində “Göyçə dairəsi” yaradılmışdı.

Sovet Rusiyasının təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət müstəqilliyinə son qoyulduqdan və onun ərazisində Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası yaradıldıqdan sonra ölkə ərazilərinin itirilməsi prosesi daha da dərinləşdi. Əvvəlcə Sovet Rusiyasının, 1922-ci ildən sonra isə Sovet İttifaqı rəhbərliyinin havadarlığına arxalanan ermənilər XI Qırmızı Ordunun köməyindən istifadə edərək hələ Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti vaxtında mübahisəli ərazilər kimi qələmə verilən, əslində isə qədim Azərbaycan torpaqları Zəngəzur, Şərur-Dərələyəz torpaqları ilə yanaşı, Göyçə gölünün şərq ərazilərini ələ keçirmək niyyətlərini həyata keçirdilər.

Beləliklə, 1921–1929-cu illərdə Sovet İttifaqı rəhbərliyinin Azərbaycan SSR-lə bağlı ərazi məsələlərinin Azərbaycan xalqının iradəsinin əleyhinə həlli nəticəsində tarixi Azərbaycan əraziləri düşmən ixtiyarına keçdi və bundan əlavə, 11 min kvadratkilometr Azərbaycan SSR ərazisi Ermənistan SSR tərkibinə verildi. Buraya əsasən Zəngəzur qəzası, Şərur-Dərələyəz qəzası ilə yanaşı, Göyçə dairəsinin torpaqları da daxil idi.

(ardı var)

Dəyirmi masanın materiallarını hazırladı: Tahir AYDINOĞLU, Vəqif BAYRAMOV, Elşən AĞALAR (foto), “Xalq qəzeti”

götürərək, Qərbi Azərbaycan tarixinin mövzu və problemlərinin əhatəli surətdə öyrənilməsi, ictimai fəaliyyətinin elmi baxımdan yönləndirilməsi ilə bağlı qarşımızda duran vəzifənin məsuliyyəti və gərəkliliyi kollektivimizi şəərəfli bir mübarizəyə səfərbər edib.

Qərbi Azərbaycan şöbəsinin müdiri, professor Cəbi Bəhramov 9 nəfərlik kollektivin qarşısında duran ilkin hədəfin zəngin elmi qaynaq topla-maqla Qərbi Azərbaycan tarixinin akademik nəşrini və bu ərazinin çox-saylı tarixi-coğrafi xəritələrdən ibarət atlasını yaratmaq olduğunu bildirdi:

– Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qərbi Azərbaycan İcması ilə görüşdə tarixi yurd yerlərinə qayıdışa nail olmaq üçün həmin torpaqlarda deportasiyaya, soyqırımına məruz qalmış soydaşlarımızın taleyi ilə bağlı son 2 əsrlik tarix üzrə tədqiqatların aparılması və mükəmməl konsepsiya hazırlanması göstərişini vermişdi. Artıq belə bir konsepsiya hazırlanıb, bu strateji sənəd əsasında genişmiqyaslı tədbirlərə, fundamental tədqiqatların aparılmasına başlanılıb.

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılmış vətən müharibəsindəki şanlı qələbə nəticəsində 30 il ərzində pozulmuş ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu, Azərbaycanın ağırlı problemlərindən olan Qarabağ məsələsi tarixin arxivinə atıldı. Hazırda Azərbaycanın növbəti problemi öz əzəli və əbədi torpaqları olan Qərbi Azərbaycan torpaqlarından zaman-zaman vəhşiliklə çıxarılmiş soydaşlarımızın öz məskənlərinə geri qaytarılması, vaxtilə bu torpaqlarda yaşamış əhalinin hüquqlarının bərpa olunmasıdır.

Avropada XVI əsrdə qəbul olun-

daxil olaraq, Naxçıvana, sonra isə Dəbil şəhərinə yetişmişlər. Beləliklə, “Kıtabi-Dədə Qorqud” dastanında “Oğuz eli” adlandırılan bölgə geniş ərazilə Səlcuq imperiyasının tərkibinə qatılmışdır. 1136-cı ildə isə Azərbaycan Atabəylər dövlətinə yaranan Şəmsəddin Eldəniz az sonra Naxçıvanı paytaxt etməklə bölgəni tabeliyinə keçirmişdir.

XIII–XIV əsrlərdə Azərbaycan əraziləri Monqol imperiyasının tərkibinə

bit edildi. Yeni işğal olunmuş İrəvan və Naxçıvan xanlıqlarının torpaqları “qədim Ermənistanın bir hissəsi” elan edildi. Göründüyü kimi, verilmiş çar fərmanı bölgənin başı üzərini almış gələcək təlatümlərdən xəbər verirdi. Bu təhlükə təkcə bölgənin əvvəlki coğrafi mənzərəsinin dəyişdirilməsi ilə deyil, həm də etnik mənzərəsinin süni şəkildə dəyişdirilməsi, bölgəyə qeyri-millətlərin, ermənilərin köçürülməsi ilə yadda qalırdı.

Göyçə mahalının Qərbi Azərbaycanın ən qədim tarixə malik ərazilərindən biri olmaqla, tarixən, Azərbaycan xalqının təşəkkül tapdığı vahid və nəhəng areala daxil olduğundan söz açan tarix üzrə fəlsəfə doktoru Bəxtiyar Əhmədov aşağıdakı həqiqəti açıqladı:

Dillər Universiteti yaxşılar sırasında

Ölkəmizdə Elm Gününün geniş qeyd olunduğu bir zamanda ölkəmizin qabaqçıl ali təhsil müəssisələrindən biri olan Azərbaycan Dillər Universitetinin (ADU) adının dünyanın ən yaxşıları sırasında yer alması xəbəri xüsusilə təqdirəlayiq bir hal oldu. Universitet müasir dillər kateqoriyasında QS sahələr üzrə dünya universitetlərinin reytingində (QS World University Rankings by Subject 2023) 301 – 340 universitetlər qrupuna daxil olub. 161 ölkədən 1594 ali təhsil müəssisəsinin iştirak etdiyi dünya universitetlərinin reytingi 5 kateqoriya üzrə qruplaşdırılaraq 54 sahəni əhatə edib. Reytingin qiymətləndirilməsi metodologiyasında akademik nüfuz, işgötürənlər arasında nüfuz, istinadlar, H-indeks və beynəlxalq elmi əməkdaşlıq olmaqla 5 əsas indikator nəzərə alınıb.

Universitetin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Jale Qaribova ilə görüşüb ADU-nun son illər elm və təhsildə əldə etdiyi nailiyyətləri, beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı ilə bağlı söhbət etdik.

Jale Qaribova QS reytingin dünyada universitetlərin nüfuzunu ölçən sistemlərdən biri olduğunu qeyd etdi. Bildirdi ki, əvvəllər də təhsil müəssisəsi nüfuzlu universitetlərin reytingində ön sıralarda yer alıb. Amma bu, Avrasiya regionu üzrə olub. QS reytingində ilk dəfədir ki, belə bir göstəriciyə nail olublar: “Universitetdə müxtəlif fakültələr və ixtisaslar üzrə 22-dən çox dil tədris olunur. Bu dillər xarici dillərin tədrisi, filologiya, tərcümə və regionşünaslıq ixtisasları çərçivəsində tədris olunur. Tədris olunan dillərin coğrafiyası Skandinaviyadan Cənub-Şərqi Asiya regionunadək geniş bir coğrafiyanı əhatə edir.

Sovet dövründə və müstəqilliyimiz ilklərində əsasən Avropa dillərinin tədrisi üstünlük təşkil edirdi. Sonrakı dövrlərdə isə dünyanın bir çox digər regionlarının dilləri də tədrisə daxil edildi. Uzun müddətdir ki, Norveç, İbrani, İndoneziya, hindi ərəb, Koreya, Yapon və Çin dilləri də universitetimizdə tədris edilir. Bu ildən İsveç dili də seçmə fənn kimi tədris prosesinə daxil edilib. Universitetimizdə qədim dillər də öyrədilir. Bunların sırasında sanskrit və latın dillərini də göstərə bilərik. Qədim dillərin öyrənilməsi gələcəkdə filoloq və dilşünas kimi yetişəcək tələbələr üçün çox vacibdir. Məsələn, həm Avropa dillərinin, həm də sanskritin mənşəyi eyni kökdən – Proto-Hind-Avropa dilindən intişar tapıb. Avropa dillərinin latın dili ilə bağlılığı da yaxşı məlumdur.

Buna görə də, Avropa dillərinin inkişaf tarixinin araşdırılması baxımından qədim dillərin öyrənilməsinin xüsusi əhəmiyyəti vardır”.

Prorektor, həmçinin qeyd etdi ki, hazırda ADU-da Azərbaycan və ölkəmizin yerləşdiyi region dillərinin öyrənilməsinə də başlanılıb. Onların arasında, məsələn, erməni dilini göstərmək olar. Bu dil linqvistik baxımdan Qafqaz dilləri ailəsinə daxil olmasa da, qafqazşünaslığı öyrənən tələbələr üçün vacibdir.

“Kurs çərçivəsində udi, xınalıq, ləzgi, tabasaran dilləri ilə bağlı tələbələrə ümumi məlumatlar verilir. Gələcəkdə

bu dillərin sayını artırmağı da düşünürük. Bundan başqa, gələcək illərdə bu dilləri tədris edən mütəxəssislərin hazırlanması üzərində də düşünmək niyyətindəyik”, – deyə o, əlavə etdi.

Jale Qaribova ADU-nun xarici universitetlərlə elmi əməkdaşlığından da danışaraq dedi ki, mövcud ənənələri gücləndirmək üçün tədbirlər həyata keçirilir. Bunların sırasına təcrübə mübadiləsi proqramları, birgə elmi məqalələrin, jurnalların, kitabların buraxılması, doktorantlara birgə elmi rəhbərlik daxildir.

ADU-nun prorektoru hazırda təhsil müəssisəsində 100-dən çox xarici tələbənin təhsil aldığıını bildirdi: “Son zamanlar xarici tələbələr arasında qafqazşünaslıq və Azərbaycanşünaslıq ixtisaslarına meyllin artdığını görürük. 2009-cu ildən başlayaraq, ABŞ-dən hər il bir çox tələbə həm Azərbaycan dili və mədəniyyətini, həm də Türkiyə türkçəsini öyrənmək üçün Azərbaycan Dillər Universitetinin yay məktəbinə gəlir. Bundan başqa, universitetin təşəbbüsü ilə bir sıra xarici ali təhsil müəssisəsində Azərbaycan dili və mədəniyyəti mərkəzləri açılmış və dilimizin tədrisinin əsası qoyulmuşdur.

Azərbaycan dilinin tədrisinə gəlincə isə hazırda Macarıstanın ELTE, Serbiyanın Belqrad və Litvanın Vilnüs Universitetində bizim təşəbbüsümüzlə Azərbaycan dilini tədrisi təşkil edilmişdir. Xorvatiyada və Mərakeşdə də həm Azərbaycan dili və mədəniyyəti mərkəzinin açılışı, həm də Azərbaycan dilinin tədrisinin başlanması üzrə danışıqlar gedir.”

J.Qaribova onu da qeyd etdi ki, Azərbaycan Dillər Universitetində gələcəkdə müasir dillərin tədrisi ilə məşğul olan orta məktəb təsis etmək haqqında da düşünüülür.

Leyla AZAD, “Xalq qəzeti”

İlməsi, çeşnisi güllü xalçalar

“NUR Art House” qalereyasında xalqımızın zəngin milli sərvəti olan Azərbaycan xalçasının ən gözəl nümunələrindən ibarət sərgi fəaliyyətə başlayıb. Sərgi xalqımızın xalçaçılıq tarixinin minillərdən süzülüb gələn qədimliyini, özünəməxsusluğunu, milli xüsusiyyətlərini qoruyub saxlamaqla yeni ekspozisiya ilə təqdim edilir. Azərbaycanın çoxşaxəli mədəni irsi, məişəti və qədim ənənələrinin incisi olan xalça sənətimizin zənginliyi qalereyaya daxil olan hər kəsi sanki ovsunlayır.

“Xalq qəzeti”nə müsahibəsində Əməkdar mədəniyyət işçisi, sənətşünaslıq üzrə elmlər doktoru, professor Rəyza Tağıyeva Azərbaycanın ilk dəfə “Avropa bədii sənətkarlıq günləri”nə qoşulduğunu bildirdi. Qeyd etdi ki, bu çərçivədə gözəl nümunələrin təqdimində əsas məqsəd xalça mərkəzlərimizdə yaradılan, qədim və müasir ənənəni özündə birləşdirən müasir əsərləri sənətsevərlərin diqqətinə gətirmək, eyni zamanda onu Avropa ictimaiyyətinə tanıtdırmaqdır. R.Tağıyeva sərgidə özünün şəxsi kolleksiyası ilə yanaşı, bir sıra

tanınmış fırça ustalarının əsərlərinin nümayiş olunduğunu da bildirdi: “Qalereyada, təxminən, 300-ə yaxın xalça nümunəsi var. Sərgidə dünyaşöhrətli fırça ustası, Xalq rəssamı Tahir Salahovun xalça eskizləri, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvü Eldar Hacıyevin müasir xalçaları, bu sənəti modernizm üslubunu gətirən Faiq Əhmədin, “Azərbaycan xalçaçıları” İctimai Birliyinin üzvləri Səltənət Tağıyevanın, Umay Məmmədzenin, Natiq Nəcəfzadənin klassik ənənələrin müasir tərzdə təəcəssüm etdirən əsərləri nümayiş olunur.

Sərgiyə baxan Səlimə Məmmədova Azərbaycan xalçasının qeyri-adiiliyinin onu heyran etdiyini dedi: “Özünəməxsus bədii dili və kompozisiya quruluşu olan xalçalarımızın hər naxışında böyük bir tarix var. Onlar rəng çalarları və üzərində işlənmiş müxtəlif ornamentləri ilə xüsusilə seçilir”.

Qeyd edək ki, sərgi aprelin 2-dək davam edəcək. Sənətsevərlər eyni zamanda xalçaçı-rəssamların “Ustad dərsləri”ndə iştirak edirlər.

Xatırladaq ki, “Avropa bədii sənətkarlıq günləri” 2002-ci ildən, Fransa hökumətinin təklifi ilə Milli Sənətkarlıq İnstitutu tərəfindən təşkil olunur. Baharın erkən çağına təsadüf edən bu günlərdə dünyanın 20 ölkəsində sənətkarlar emalatxanalarının qapılarını tamaşaçıların və sənəti öyrənmək istəyənlərin üzünə açır.

Sərgi “World Craft Council Europe”, “NUR Art House” qalereyası, “Arts Council Azerbaijan”-in birgə təşkilatçılığı ilə keçirilir.

L.QURBANOVA, Elçin ABBASOV, “Xalq qəzeti”

Yeni kitablar

“Azərbaycan–Türkiyə” sevgisi

Otuza qədər dərslik, dərs vəsaiti, elmi monoqrafiya, elmi-metodik vəsaitin və 250-dən artıq elmi-metodik məqalənin müəllifi olan professor Mərifə Hacıyeva oxucularla növbəti görüşünə “Azərbaycan–Türkiyə” kitabı ilə gəlib. Kitabda Məhirə xanımın müxtəlif illərdə yazdığı, Azərbaycanda və xaricdə nəşr edilən qəzet və jurnallarda dərc olunan məqalələri yer alır.

Topludakı 20-dən çox müxtəlif səpkilli məqalə elmi-publisistik üslubu, hədislərə tədqiqatçı yanaşması ilə diqqəti cəlb edir. Bir çox məqalələrin xatirə üslubunda təqdimatına üstünlük verilib. Müəllif tarixin müxtəlif mərhələlərində yaşayanlara münasibəti oxucu ilə səmimi bir tərzdə bölüşür, eyni zamanda həm özünə, həm də yazdıqlarına dərin bir hörmət hissi aşılayır. Azərbaycan–Türkiyə əlaqələrinin inkişafında önəmli olan hadisələrin və çoxsaylı şəxsiyyətlərin fəaliyyəti və mübarizəsi bütün uğurları, bəzən də umacaqlı bir şəkildə qələmə alınıb.

Kitab filologiya elmləri doktoru, professor Füzuli Bayatın “Oxucu–müəllif–əşər” (Ön söz əvəzi) təqdimatı ilə açılır. Professor haqlı olaraq qeyd edir ki, “Məhirə xanımın (müəllifin) yazdıqları ilə bütünləşməsi, yazdıqlarını qəlbən yaşaması, tədqiq etdiyi, həyatının meşəsinə çevirdiklərini məqalələrinə eyni dərəcədə yansıdabilməsi önəmlidir. Belə olmasaydı, ortaya canlı, səmimi duyğularla dolu, oxucunu inandırıcı bilən yazılar çıxmazdı. Mərifə xanım yazdığı mövzunu sanki yaşayırmış kimi hal və duyğularına yansıtdığından kitabdakı məqalələr canlıdır, səmimi-dir”.

Əminlik ki, “Azərbaycan–Türkiyə” kitabı oxucuların diqqətindən yayınmadığı kimi, xalqlarımızın, eləcə də böyük Türk dünyasının birliyi yolunda yeni addım kimi də dəyərləndiriləcək.

Hazırladı: N.QƏDİMOĞLU, “Xalq qəzeti”

Fatma Muxtarova -130

Bir neçə gün əvvəl paytaxtın Heydər Əliyev Mərkəzindəki bayram tədbirində milli operamıza həsr olunan sərgi Şərqdə ilk dəfə səhnəyə çıxmış qadın ifaçılar haqqında ətraflı məlumatları ilə yadda qaldı. Ekspozisiyada ön yeri o, tuturdu: Fatma Muxtarova. Ünlü sənətkarın çeşidli rollardakı kostyumlarının sərgidə nümayiş etdirilməsi də maraqla qarşılandı.

Dövrünün ən gözəl Karmeni

Bu il 115 yaşı qeyd edilən Azərbaycan peşəkar operasının ilk qadın təmsilçisi Fatma Muxtarovanın gözəl və güclü səsi (mezzo-soprano) olub. 1893-cü il martın 26-da Cənubi Azərbaycanın Urmiya şəhərində doğulmuş Fatmanın ailəsi az sonra Rusiyaya köçüb. Operamız Bakıda ilk addımlarını atan zaman o, Saratov şəhərinin küçələrində şarmanka və qarmonla mahnılar oxuyub, kasıb ailəsi üçün pul qazanıb.

...Qəddar atalığı onu küçəyə dilənməyə göndərmişdi. Qərib, soyuq şəhərdə uzun-uzadı veyilləndi. Lakin kimsəyə əl açdı bilmədi. Küləkdən daldalanmaq üçün heyətlərdən birinə girdi. Vaxtsız ölmüş doğma atasını, onun özü ilə apardığı yaxşı günləri xatırladı və yana-yana oxumağa başladı. Pəncərələr açıldı. Adamlar ona – nimdəş geyimli qıza maraqla baxır, gümüş pullar atırdılar. İlk “konsert”indən sonra səsi bərk xırıldadı, amma evə şən və qürurla qayıtdı.

Təsəvvür edirsinizmi, illər sonra dünyaya səssalacaq, Azərbaycanın Xalq artisti olacaq cənublu gözəl Saratovda küçə müğənnisi “Katya Muxtarova” kimi tanınmış. 1913-cü ildə – 20 yaşında ikən təsadüfən Bakıda qastrolda da olub. O zaman “Kaspi” qəzeti yazırdı ki, Pavolyedə məşhur olan xalq müğənniləri Muxtarova, Anikina və Kamil Mutqi Tuxvatullin Azərbaycana gəlib və konsert veriblər.

Fatma xanımın Bakı operasına biryolluq gəlişi düz 95 il əvvələ təsadüf edib. Buna qədər isə Saratov Konservatoriyasını bitirib, Moskva, Sankt-Peterburq, Saratov, Kiyev, Xarkov, Odessa, Tbilisi şəhərlərinin opera teatrlarında oxuyub. “Yudif”də Oloferinin, “Qaratoxmaq qadın”da Polinanın, “Mazepa”da Lyubovun, “Cereviçki”də Saloxanın, “Qar qızı”nda Baharın, “Çar gəlini”ndə Lyubəşanın, “Xovaşşina”da Marfanın, “Faust”da Zibelin, “Trubadur”da Azuqənanın partiyalarını məharətlə ifa edib.

Lakin o, lap gənclik illərindən Azərbaycan səhnəsində çıxış etməyi arzulayıb. 1923-cü ildə milli peşəkar teatrımızın 50 illiyi ilə bağlı göndərdiyi təbrik məktubunda belə yazırdı: “Gənc Azərbaycan teatrina rus opera səhnəsindəki ilk müsəlman qadından salam! Azərbaycan opera səhnəsində də ilk müsəlman qadın olmaq arzusu ilə yaşayıram...”.

Hazırladı: Ə.ƏLİYEV, “Xalq qəzeti”

Sənət təqvimini

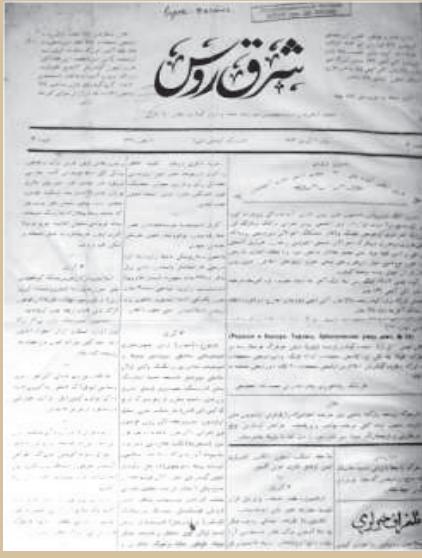

Satirik şair Mirzə Əli Hacı Ağa oğlu Möcüz 1873-cü il martın 29-da Güney Azərbaycanın Şəbüstər qəsəbəsində tacir ailəsində doğulmuşdur. Şeirilərində soydaşlarının cəhalətdən qurtulmasını və mədəni həyata çıxmasını təbliğ edib. Şəbüstərdə mövhumatçı ünsürlərin müqavimətini qıraraq 1932-ci ildə ilk dəfə qız məktəbi açan, qadın azadlığını müdafiə və təbliğ edən Mirzə Əli Möcüz olub. “Molla Nəsrəddin”dən və Mirzə Ələkbər Sabirin yaradıcılığında ilhamlanaraq dəyərli şeirlər yazıb.

Möcüz Cənubi Azərbaycanda Sabir ədəbi üslubunu davam etdirən, ana dilində yazan demokratik ruhlu, qüvvətli bir xalq şairi olub. 1934-cü ildə ağır xəstəlikdən vəfat edib.

*

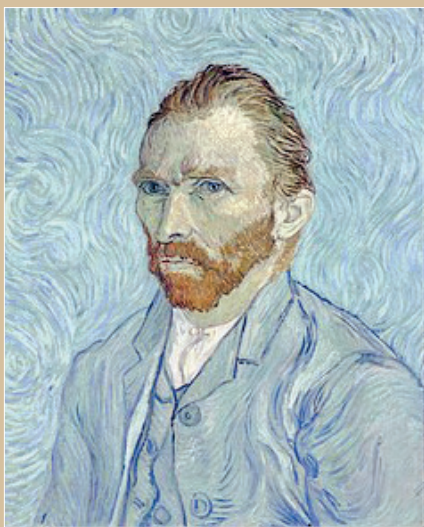
“Şərqi-rus” 1903-cü il martın 30-dan başlayaraq, Tiflisdə Azərbaycan dilində, həftədə üç dəfə çıxmış ictimai-siyasi, iqtisadi, elmi, ədəbi qəzet olub. Təsisçisinin Məhəmməd

aga Şahtaxtinski, redaktorunun Cəlal Məmmədquluzadə olduğu bu dövrü nəşrin səhifələrində Ömər Faiq Nəmanzadə, Sultan Məcid Qənizadə, Firudin bəy Köçərli, Məmməd Səid Ordubadi, Rəşid bəy Əfəndiyevin marifləndirici ruhlu yazıları yer alıb. Qəzet iki il fəaliyyət göstərmiş, son yarım ilində gündəlik nəşr edilib.

“Şərqi-rus”un ilk saylarında dərc olunan məqalələri Ömər Faiq “camatın məlumatını artırmağa, fikirlərini işıqlandırmağa xidmət edən” publisist nümunələr adlandırılıb.

*

Qərb incəsənət tarixinin ən görkəmli simalarından sayılan dünya şöhrətli Niderland postimpressionist rəssam Van Gogh 1853-cü il martın 30-da dünyaya gəlib.

Van Goghun 10 il ərzində yaratdığı, təxminən, 2 min 100 əsərlilik qalereyasına peyzaj, natürrmort, portret və avtoportretlər daxildir. O, 860 yağlı boya rəsminin ekseriyətini ömrünün son iki ilində çəkib. Aydın rəng çalarları ilə seçiyənlən bu əsərlər müasir incəsənətin təməl daşları hesab olunur. İztirablar içində yaşayan böyük rəssam 1890-cı ildə 37 yaşında vəfat edib.

Hazırladı: Əli NƏCƏFXANLI, “Xalq qəzeti”

“Günay Sığorta” ASC-nin 2022-ci il dekabrın 31-nə mühasibat balansı (rüblük və illik)

manatla		
AKTİVLƏR	İlin əvvəlinə	Hesabat dövrünün sonuna
I. UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	1891389.90	1818770.33
Torpaq, tikili və avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması		
Daşınmaz əmlak investisiyalar	2693948.48	2602756.74
Qeyri-maddi aktivlər	133762.92	123838.95
Təxirə salınmış vergi aktivləri		
Uzunmüddətli debitor borcları		
Uzunmüddətli maliyyə aktivləri:	1407084.09	607088.17
dövlət qiymətli kağızları	1407084.09	607088.17
qeyri-dövlət qiymətli kağızları		
sair maliyyə aktivləri		
İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar		
Təsisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Sair aktivlər	400000.00	400000.00
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	6526185.39	5552454.19
II. QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Ehtiyatlar		
Debitor borcları:	1114018.33	1299960.37
birbaşa sığorta üzrə	754966.44	588302.51
tekrarsığorta əməliyyatları üzrə:	3431.23	10965.14
- təkrarsığortaçı üzrə	3431.23	10965.14
- təkrarsığortalı üzrə	0.00	0.00
asılı təşkilatlar üzrə		
büdcə üzrə	209085.73	169167.94
iddia tələbləri üzrə	88581.63	166967.31
işçi heyəti üzrə	35852.00	356599.54
sığortalılara verilən borclar üzrə		
sair debitorlar	22101.30	7957.93
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri:	8155742.07	9214267.92
Kassa	0.00	0.00
hesablaşma hesabı	1584896.55	2267771.16
valyuta hesabı	770902.34	1710918.02
depozit hesablar	5750000.00	5200000.00
sair pul vəsaitləri	49943.18	35578.74
Qısamüddətli maliyyə aktivləri:	0.00	0.00
dövlət qiymətli kağızları	0.00	0.00
qeyri-dövlət qiymətli kağızları		
sair maliyyə aktivləri		
Sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaçıların payı:	411173.76	201732.52
heyat sığortası sahəsi üzrə		
qeyri-heyat sığortası sahəsi üzrə	411173.76	201732.52
Sair qısamüddətli aktivlər:	0.00	27900.00
gələcək hesabat dövrünün xərcləri		
verilmiş avanslar	0.00	27900.00
təhtəl hesablar	0.00	0.00
Sair aktivlər	146701.69	26319.67
Cəmi qısamüddətli aktivlər	9827635.85	10770180.48
CƏMI AKTİVLƏR	16353821.24	16322634.67
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	İlin əvvəlinə	Hesabat dövrünün sonuna
I. KAPİTAL		
Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı	8200000.00	10100000.00
Emissiya gəliri		
Geri alınmış kapital (səhmlər)		
Kapital ehtiyatları:	1300542.00	1000542.00
yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat		
digər kapital ehtiyatları	1300542.00	1000542.00
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	-628430.15	-1855614.89
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	-1125001.08	-1227584.74
Mühasibat uçotu siyasətində dəyişikliklərə bağlı mənfəət (zərər) üzrə düzəlişlər		
Keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	496570.93	-628030.15
Elan edilmiş dividendlər		
Cəmi kapital	8872111.85	9244927.11
II. UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Sığorta ehtiyatları:	6118627.00	6198455.81
Heyat sığortası sahəsi üzrə :		
Qeyri-heyat sığortası sahəsi üzrə:	6118627.00	6198455.81
Qarşısalmıma tədbirləri fondu	270156.65	326573.98
Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər		
Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		
Təxirəsalınmış vergi öhdəlikləri		
Kreditör borcları :	0.00	0.00
əməyin ödənilməsi üzrə		
büdcə üzrə		
sosial sığorta və təminat üzrə		
digər məcburi ödənişlər üzrə		
asılı təşkilatlar üzrə		
sair kreditorlar		
Sair uzunmüddətli öhdəliklər:	0.00	0.00
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri		
alınmış avanslar		
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklər:	353256.32	85727.00
tekrarsığortaçı üzrə	353256.32	85727.00
tekrarsığortalı üzrə		
Təsisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Sair öhdəliklər		
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	6742039.97	6610756.79
III. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər	0.00	0.00
Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		
Kreditör borcları:	594837.65	466950.77
əməyin ödənilməsi üzrə	0.44	0.00
büdcə üzrə	0.00	0.00
sosial sığorta və təminat üzrə	40460.41	41061.21
digər məcburi ödənişlər üzrə	0.00	8025.52
asılı təşkilatlar üzrə	437352.30	271072.56
* Bu sətrlər üzrə məlumatlar balansda daxil edilmir.	117024.50	146791.48
Sair qısamüddətli öhdəliklər:	0.00	0.00
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri		0.00
alınmış avanslar		0.00
Təsisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Sair öhdəliklər	144831.77	0.00
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər	739669.42	466950.77
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	7481709.39	7077707.56
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	16353821.24	16322634.67
MƏNFƏƏT və ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT (rüblük və illik)		
Gəlirlər	Məbləğ	
Əsas əməliyyat gəliri:	7964826.17	
birbaşa sığorta üzrə sığorta haqları	7936498.37	
tekrarsığorta üzrə təkrarsığorta haqları	0.00	
sığorta ödənişlərində təkrarsığortaçıların payı üzrə	28327.80	
tekrarsığortaya verilmiş müqavilələr üzrə komissiyon müzdlar	0.00	
Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi (müsbət və ya mənfi)	-289270.05	
Investisiya gəlirləri üzrə	177259.69	
Subroqasiya gəlirləri	231219.05	
Sair gəlirlər	609,715.56	
CƏMI GƏLİRLƏR	8693750.42	
Xərclər		

Əsas əməliyyat xərcləri:	4698604.12
sığorta ödənişləri və sığorta məbləğləri üzrə	3,819,168.27
qaytarılan sığorta haqları üzrə	635,146.48
tənzimləmə xərcləri	1825.00
tekrarsığortaya verilmiş sığorta haqları üzrə	179555.80
qarşısalmıma tədbirləri fonduna ayırmalar üzrə	56417.33
sığorta fəaliyyəti üzrə sair xərclər	6491.24
İşlərin aparılması xərcləri	5073161.04
Sair xərclər	149570.00
CƏMI XƏRCLƏR	9921335.16
Maliyyə mənfəəti (zərəri)	-1227584.74
Mənfəətin nizamnamə kapitalına yönəldilən hissəsi	0.00
Vergiqoyulmadan əvvəl mənfəət (zərər)	-1227584.74
Mənfəət vergisi	
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	-1227584.74

Göstəricilərin adları	Hesablanmışdır	Faktiki ödənilmişdir
Mənfəətdən vergi	0.00	0.00
Əlavə dəyər vergisi	0.00	0.00
Gəlir vergisi	22,897.97	22,897.97
Əmlak vergisi	33456.70	33456.70
Torpaq vergisi	0.00	0.00
Aksizlər	0.00	0.00
Ödəmə mənbəyində vergi (4%)	9424.18	9424.18
Sair vergilər	0.00	0.00
Sosial sığorta və təminat	301,071.06	462,220.06
Məcburi ödənişlər	282086.00	282086.00
İqtisadi sanksiyalar	0.00	0.00

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat A. ƏMƏLIYYAT FƏALIYYƏTLƏRİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ: Yığılmış ümumi sığorta haqları	2021- ci il 8931012.51	2022- ci il 7555658.88
Xitam verilmiş sığorta müqavilələrinə görə ödəmələr	-87860.89	-66511.35
Təkrarsığortaya verilmiş sığorta haqları	-262993.89	-230553.51
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	-1720728.01	-1434480.49
Ümumi sığorta ödənişləri	-4054159.38	-3896197.53
İcbari Sığorta Bürosu ilə hesablaşmalar		23217.52
Sığorta ödənişlərində təkrarsığortaçıların payı	4262.82	21230.70
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər	-1802298.15	-1655569.71
İşçilərə verilmiş borclar	14290.69	-332147.00
DSMF və digər məcburi tutulmalar	-545167.22	-548037.08
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər	-1177419.36	-1046833.84
Alınmış subroqasiya gəlirləri	112365.72	153715.91
Vergi ödənişləri	-304938.52	-23410.50
Sair xərclər	-67494.15	-49250.07
Sair daxilolmalar	31959.25	
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəldilmiş xalis vəsaitlər	-929168.58	-1529158.07

B. İNVESTİSİYA FƏALIYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ		
Alınmış faiz gəliri	302691.26	202217.64
Qiymətli kağızların alınması/satılması	1350000.00	799995.92
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə sair aktivlərdə artma/ azalma	-3174900.00	550000.00
Əmlak və avadanlıq alınması	-1448362.93	-165.20
Əmlak və avadanlıq satılması		
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		
Qeyri-maddi aktivlərin satılması		
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan xalis vəsaitlər	-2970571.67	1552048.36
C. MALİYYƏ FƏALIYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ		
Ödənilmiş dividendlər		
Nizamnamə kapitalının artırılmasından daxilolmalar	1800000.00	1600000.00
Maliyyə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri	1800000.00	1600000.00

D. PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİNDƏ XALIS ARTMA/ (AZALMA)	-2099740.25	1622890.29
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, ilin əvvəlində	4455539.14	2355798.89
PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİ, ilin sonunda	2355798.89	3978689.18

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat					
	Ödənilmiş nizamnamə kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	Yenidən qiymətləndirmə üzrə ehtiyat	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	Cəmi kapital
2020-ci il dekabrın 31-nə qalıq	7700000.00	0.00	542.00	496570.93	8197112.93
Nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmişdir					
Dividendlər					
Hesabat dövrünün nəticəsi					
Əlavə kapital	500000.00	1300000.00		-1124601.08	675398.92
2021-ci il dekabrın 31-nə qalıq	8200000.00	1300000.00	542.00	-628030.15	8872511.85
Nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmişdir	1900000.00	-300000.00			1600000.00
Dividendlər					
Hesabat dövrünün nəticəsi				-1227584.74	-1227584.74
Əlavə kapital	10100000.00	1000000.00	542.00	-1855614.89	9244927.11
2022-ci il dekabrın 31-nə qalıq					

“GÜNAY SİGORTA” ASC-NİN TƏSİSÇİLƏRİNƏ!

Müsbət rəy
Biz “Günay Sığorta” ASC-nin (bundan sonra cəmiyyət) 2022-ci il dekabrın 31-nə maliyyə vəziyyətinə aid hesabatından, məcmu gəlirlər barədə hesabatından, kapitalda dəyişikliklər hesabatından və göstərilən tarixdə başa çatın il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizcə, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları cəmiyyətin 2022-ci il dekabrın 31-nə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatın il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətinə Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar
Biz auditə beynəlxalq audit standartlarına (BAS-ları) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz eləvə olaraq hesabatın “Maliyyə hesabatlarının audit üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir.Biz Azərbaycan Respublikasında maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun cəmiyyətdən asılı dəyişik və digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Bizcə, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və cəmiyyətin idarə edilməsinə məsul şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik, maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına, düzgün təqdim edilməsinə, rəhbərliyin fikrinə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ yaranmadığı halda, rəhbərlik cəmiyyətin fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunda fəaliyyət prinsiplərinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetməyə məsul şəxslər cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti
Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizin də daxil olduğu auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o BAS-lara uyğun aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifləri hər bir halda aşkar edə bilməyən zəmanət vermir. Təhriflər, dələduzluq və ya səhvər nəticəsində yaranan bilər və ayrılmıq, yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmək ehtimalı yarandıqı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası tərəfindən verilmis 25 avqust 2022 - ci il tarixli SA/281nömrəli lisenziyaya əsasən fəaliyyət göstərən “ECONOMİK CHA” MMC-nin direktoru -auditor Cəfərova Sevdə Teymur qızı.

REPLİKA

Dilim-dilim olan dilim...

Doğrusu, Bakının və Sumqayıtın qarışıq dilli reklamlarına, ticarət və xidmət obyektlərinin adlarına baxanda adam bir anlıq özünü Parisin Notr-Dam kilsəsinin ətrafında hiss edir. Viktor Hüqonun eyni adlı romanının qəhrəmanı Kvazimodo gəlir göz önünə: doğuşdan bədəni deformasiyaya uğramış, çox çirkin birisi. Belinin donqarı, bir gözdən mayın olması onun eybəcər obrazını tamamlayır. Təəssüf ki, xəyaldan ayrılınca bu reklamların sənin öz şəhərində olduğunun fərqi nə varırsan.

Deyərdik ki, dilimizin, onun leksik və orfoqrafik qaydalarının pozulmasına ən çox reklam, eləcə də ticarət və xidmət obyektlərinin adlarında rast gəlirik. Dilin başına oyun açmaq, yüngül desək, nadanlıqdır. Lövhələrdə məşhur şirkətlərə, brend mallara aid loqoların olması anlaşılandır, amma bu, həddən artıq olanda Nizami Gəncəvi demişkən, “dərd verir o da”. Addımbaşı qarışıq, anlaşılmaz reklamlar, obyekt adları dil norması pozuntuları ilə doludur. Güllünc və bayağı adlar ana dilimizi hörmətdən salır, aşağılayır.

“Xalq qəzeti”nin səhifələrində bu barədə dəfələrlə məsələ qaldırmışıq, vəziyyət isə dəyişməz olaraq qalır. Necə deyərlər, dayırmam bildiyini edir...

Reklam və obyekt adları arasında elələri də var ki, təmiz Azərbaycan dilində yazılıb, amma həm cəlbətmə fantaziyasından uzaqdır, həm də baxımsızlıq üzündən gülməli hala düşüb: ya bəzi hərfləri qopub, ya da gecə işıqlandırması alayarımcıqdır. Bu işi bəzən acı gülüş doğurur. Məsələn, “xəngəl” sözünün ilk hərfi düşdüüy üçün “...əngəl”ə dönüb, “Market” - “ma...ket”, “bazar” - “...azar” olub və s. “Ə...s...ne”ni

görməyə isə çaşıb qaldıq: əcab, bu obyektdə girməzdən öncə əs-nəməkmə lazımdır? (Biz həmin adı krossvord həll edirmiş kimi, xeyli varavurd etdik və nəhayət, “Əfsanə” olduğunu tapa bildik).

Ötəri müşahidə zamanı rast gəldiyimiz belə “şikəst” obyekt adlarının bəzilərinin fotosunu da çəkib “əşyayi-dəli” kimi sizə təqdim edirik. Baxın, “Foto Etud”, “Xrdavət 1002” kimi adları yazanların savad dərəcəsindən siz də həli olun. Başqa bir ad lövhəsində isə “xırdavat” sözü düz yazılsa da, hərflərin düşməsi onu da gözəndən salıb.

İşıq effektiv obyekt adlarının qüsurları xüsusilə gözəçarpan olur. Təqdim etdiyimiz şəkillərdəki “Q...pılar” və “Baks...il” kimi.

Müvafiq nəzarətəddici orqanlar bu çatışmazlıqları görmürlərmi? Görülsə, nə üçün dilimizin “dilim-dilim” olmasına bunca laqeyd yanaşırlar? Axı, sözügedən nöqsanlar, ən azı, pintlilik nişanəsidir və heç də xoş təəssürat yaratmır. Gəlin, ana dilimizin Kvazimodoya çevrilməsinə yol verməyək.

Əli NƏCƏFXANLI,
“Xalq qəzeti”

Son saatda

Etirazçılar Makronun istefasını tələb edirlər

Fransada pensiya haqqında qanuna etirazlar getdikcə şiddətlənir. Çoxsaylı aksiya iştirakçıları hökumətdən pensiya islahatının ləğvini tələb edir, əsas təqsirkar kimi prezident Emmanuel Makronu istefaya çağırırlar.

Ölkə mediasının xəbər verildiyi kimi, Fransanın ən böyük şəhərlərində 2023-cü ilin yanvarından etirazlar keçirilib, pensiya islahatının təsdiq edildiyi mart ayında isə aksiyalar daha kütləvi hal alıb.

Xatırladaq ki, 2023-cü ilin martında Fransa hökuməti ölkədə pensiya yaşının iki il artırılaraq 64-ə çatdırılması barədə qərarı təsdiqləyib.

Kiyevə “Şahid” hücumu

Düənə Ukraynada gərgin bir gün yaşanıb. Ukrayna Silahlı Qüvvələri Baş Qərargahının yaydığı məlumata görə, Rusiya qoşunları ondan çox yayış məntəqəsini atəşə tutub. Dnepropetrovsk şəhərində dalbada bir neçə partlayış baş verib. Məlumatı UNIAN verib.

Kiyev meri Vitali Kličko bildirib ki, paytaxta İranın “Şahid” dronları ilə hücum edilib. “Şahid”lər Ukrayna hava hücumundan müdafiə qüvvələri tərəfindən məhv edilib. PUA qalıqları Kiyevin Obolonsk və Svyatoşin rayonlarına düşüb, partlayış olub, nəticədə 200 kvadratmetr qeyri-yayış binasında yanğın baş verib.

ABŞ-in Müharibənin Öyrənilməsi İnstitutunun məlumatına görə, ruslar Baxmutun şimal-qərbində, sənaye zonasında, Zelyonaya və Aleksandr Kolpakov küçələri boyunca şəhərin mərkəzinə doğru irəliləyiblər. Britaniya kəşfiyyatı isə rus ordusunun 10-cu tank alayının Avdeyevkaya hücumu zamanı böyük zirehli texnika itkiyi ilə üzləşdiyini bildirib. Düənə Britaniya həm də Ukraynaya vəd etdiyi 28 “Challenger-2” tankından 14-nü və bir neçə “Buldoq” zirehli maşını Kiyevə göndərib. Almaniya isə Ukraynaya yardımını 15 milyard avroya qədər artırmaq niyyətindədir.

İsrail hökuməti dialoqa başlayıb

İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu bəyan edib ki, məhkəmə islahatları haqqında qanun layihəsini parlamentin bir neçə həftədən sonra başlayacaq növbəti sessiyasına qədər təxirə salır. Bu barədə o, xalqa müraciətində deyib. Məlumatı “Euronews” verib.

Netanyahu bildirib: “Mən dialoq üçün taym-aut götürürəm”. Hökumət başçısının sözlərinə görə, “ölkəni hissələrə bölmək istəmir” və “həll yolunu tapmaq üçün hər şeyi edəcək”. O, “xalqı parçalamağa hazır olan ekstremist azlıqı ittiham” etməyi də unutmayıb.

Netanyahunun qərarından sonra İsrailin “Qistad-rut” Ümumxalq Əmək Federasiyasının sədri Arnon Bar-David ölkədə tətilərin dayandırıldığını elan edib. Muxalifət partiyalarının liderləri də baş nazirin dialoq təklifi ilə razılaşıb.

Prezident İshaq Hersoq da hökumətin qərarını bəyanib və hamını məsuliyyətli dialoqa çağırıb.

Paşa ƏMİRCANOV,
“Xalq qəzeti”

“ChatGPT”-də məlumat sızması

Son zamanların məşhur platforması “ChatGPT” söhbət çatbotunda məlumat sızması baş verib. Belə ki, “ChatGPT” istifadəçilərinin şəxsi və kredit kartı məlumatlarının digər istifadəçilərə açıqlanmasına səbəb olan səhv aşkar edilib. Xəbəri “cnn.com” saytı verib.

Məlumat sızması istifadəçilərin söhbət tarixçələrində onlara aid olmayan söhbət mövzularını görməsi ilə aşkar edilib. Bəzi istifadəçilər başqa aktiv istifadəçinin adını və soyadını, e-poçt ünvanını, ödəniş ünvanını, kredit kartı nömrəsinin son dörd rəqəmini və kredit kartının son istifadə tarixini görə biliblər. Nəticədə, onlar söhbət tarixçələrinin şəkillərini “Reddit” və “Twitter” kimi sosial media saytlarında paylaşılıb.

“OpenAI”-nin icraçı direktoru Sam Altman yaranmış vəziyyətlə bağlı üzr istəyib və vacib səhvlərin düzəldildiyini söyləyib. Açıqlamada “ChatGPT Plus” abunəçilərinin 1,2 faizinin vəziyyətdən təsirləndiyi bildirilib. Bununla belə, “Microsoft” şirkəti “ChatGPT” üçün 10 milyard dollar vəsait ayrılıb və platformanın hazırda global miqyasda, təxminən, 100 milyon istifadəçisi var.

Əfsanə ƏHƏDLİ,
“Xalq qəzeti”

Haylar idmanı da siyasi təxribata çeviriblər

Ermənistanın uzun illərdir həтта idmanı da siyasiləşdirdiyi, beynəlxalq yarış və turnirlərdən dünyaya siyasi mesajlar ünvanladığı heç kime sirr deyil. Lakin son vaxtların təcrübəsi göstərir ki, ermənilər idman faktorunu sadəcə siyasiləşdirməklə qalmır, bundan siyasi terror və təxribat məqsədilə də istifadəyə cəhd edirlər. Bunun növbəti nümunəsi İsveç–Azərbaycan futbol oyununda baş verənlər oldu.

İdman arenasında qondarma bayraqlar

İsveç–Azərbaycan futbol yarışında erməni təxribatı ilə bağlı diqqət çəkən məqamlardan biri siyasi məzmunlu plakatların qaldırılması olub. Ermənistan parlamentinin sabiq deputatı Arman Abovyan tərəfindən ictimailəşdirilən fotolarndan belli olub ki, erməni təxribatçıları arenada qaldırdıqları banner və plakatlarda Qarabağın Ermənistan məxsusluğu ilə bağlı şüarlar yer alıb.

Daha bir məqam idman arenasında tarixin zibilliyinə göndirilən qondarma “Dağlıq Qarabağ Respublikası”nın “bayrağı”nın qaldırılması olub. 44 günlük Vətən müharibəsində ordumuzun dəfn etdiyi “Artsax” bayraqlarının stadionla yol tapması erməni təxribatçıların “ölmüş bayraqları” xortdatmaq niyyətindən əl çəkmədiyini göstərir. İsveç–Azərbaycan futbol yarışında qarşısı alınan təxribat həm də onu göstərir ki, ermənilər diplomatik etiketə malik olmadıqları kimi, idman mədəniyyətindən də uzaqdırlar.

Onu da qeyd edək ki, Stokholmda qaldırılan “Artsax” bayraqlarının taleyi qondarma “Dağlıq Qarabağ Respublikası”nın bayraqları ilə eyni

olub. Stadionda separatçı rejimin bayraqları cəmi 30 saniyə görünüb. Bundan sonra o əski parçaları hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən yığışdırılıb. Polis oyunun gedişində hayların Laçın yolu ilə bağlı plakatlarını da yığışdırıb.

Türkiyənin Dövlət himninə həqarət

Martin 25-də Ermənistanla Türkiyə arasında futbol üzrə Avropa çempionatının seçmə mərhələsinin qrup oyunları çərçivəsində Razdanda keçirilən qarşılaşma da təxribatla yadda qalıb. Stadionda Türkiyənin Dövlət himni səslənən zaman erməni azarkeşləri kütləvi şəkildə fit çalaraq qardaş ölkənin himninə açıq şəkildə hörmətsizlik ediblər. Oyun ərzində qeydə alınan çoxsaylı təxribatlara rəğmən, Türkiyə səfərdə qələbəni təmin edib və Ermənistanı 2:1 hesabı ilə məğlubiyyyətə uğradıb.

Erməni futbolçusundan İrəvanın terror siyasətinə açıq dəstək

Məlumat üçün qeyd edək ki, Ermənistan millisində yer alan futbolçularla yanaşı, müxtəlif dövlətlərin

Ramazanda necə qidalanaq

On bir ayın sultanı Ramazan inancılı insanlar üçün özəl bir aydır. Oruc tutmağın insan sağlamlığına faydalı çoxdur. Bununla belə, Ramazanda düzgün qidalanma qaydalarına xüsusi diqqət yetirmək lazımdır. Qida rasionu ele tərtib edilməlidir ki, imsakdan iftara qədər aclıq və susuzluq hissi narahatlıq yaratmasın. Xüsusi ilə imsakda mümkün qədər tərkibində maye olan yeməklərin qəbulu artırılmalıdır.

Tərəpət Aygün Kerimova Ramazan ayında düzgün qidalanma haqqında məlumat verib.

İmsakda

Səhər, yeni imsakda qızardılmış, ədviyyatlı, duzlu yeməklərdən uzaq olmaq, kəpəkli çörək yemək vacibdir, çünki kəpəkli çörək ağ çörəyə nisbətən 4 dəfə gec həzm olunur.

Yaxşı olar ki, suda qaynadılmış yumurtaya üstünlük verilsin, çünki onun tərkibindəki zülal orqanizmin enerji balansını qoruyur. Suda qaynadılmış ət də bu yöndən faydalıdır. Bundan başqa 3–4 ədəd xurma yemək yaxşıdır.

Kəpəkli undan hazırlanmış makaron, yerli düyü, duzsuz pendir, qaymaq, xama yemək də faydalıdır. Süddə bişmiş yulaf və ya firni insanı uzun müddət tox saxlayır. Bol su qəbul edilməli, orqanizmdə kəpəkləməsi üçün rəzyana və çobanyastığı əlavə edilmiş çay içilməlidir. Limon və ya məkəkgülü ilə dəmlən-

miş çay da susuzluğun qarşısını almaq üçün yaxşı vasitədir.

A.Kerimova oruc tutanlar üçün xoşagəlen bir içki resepti təqdim edib: Bir xörək qaşığı məkəkgülü çiçəkləri 3 stəkan suya tökülür. Üzərinə 2 çubuq dərçin, 2 ədəd doğranmış alma, 2 xörək qaşığı bal və ya şəkər tozu əlavə edilib zəif odun üzərində 5 dəqiqə qaynadılır.

İftarda

İftarda mədəni çox yükləmək olmaz və yeməkdən sonra mütəlak şəkildə, ən azı, 1 saat yüngül idman hərəkətləri etmək və gəzintiye çıxmaq lazımdır.

İftar zamanı qida qəbulu 2 hissəyə bölünməlidir. Mədəni bir dəfəyə çox yükləmək olmaz. İftarı su ilə açmaq, sonra sulu yeməklərə üstünlük vermək lazımdır. Çalışmaq lazımdır ki, süfrədə mövsümi tərəvəzlər, həmçinin qatıq, ayran, salat, göyərti bol olsun. Mədəsinde turşuluğu çox olanlar qatığı kefirə əvəzləsin.

Sonra enerjili, bir qədər ağır, yağlı yeməklər qəbul etmək olar, amma, yenə də ağ çörəkdən istifadə etmək olmaz. Lifli yeməklər, meyvələr və quru meyvələr yaxşıdır. Yeməkdən sonra köpün, qəbizliyin və sancıların qarşısını almaq üçün yaşıl çay, nanə, zəncəfil, adaçayı, dərçin, hil, cıra, mixək kimi bitkiləri tək-tək və ya qarışıq halda dəmləyib içmək məsləhətdir. Suyu isə əsas yeməkdən sonra, yatana qədər hər 1 saat fasilə ilə içmək lazımdır.

Zərifə BƏŞİRQIZI, “Xalq qəzeti”

Hava proqnozu

✓ **Martin 29-da**
✓ **Bakıda və Abşeron yarımadasında** dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Səhər və axşam qarımadanın bəzi yerlərində ararib duman olacaq. Məlayim cənub küləyi əsəcək, ararib güclənəcək. Gecə 7-12°, gündüz 18-23° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 757 mm civa sütunundan 757 mm civa sütununa enəcək, nisbi rütubət 60-70 faiz olacaq.
✓ **Naxçıvan şəhəri, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Gecə 5-10°, gündüz 17-22° isti olacaq.
✓ **Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, həmçinin Daşkəsən-Gədəbəy rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ararib güclənəcək. Gecə 1-6°, gündüz 12-17° isti olacaq.
✓ **Sərgi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ararib güclənəcək. Gecə 1-6°, gündüz 12-17° isti olacaq.

✓ **Qazax, Gəncə, Goranboy, Tərtər, Füzuli rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam dağlıq ərazilərdə ararib yağintılı olacaq gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ararib güclənəcək. Gecə 6-10°, gündüz 19-24° isti olacaq.
✓ **Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyəzen, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecəyə doğru dağlıq ərazilərdə ararib yağintılı olacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, ararib güclənəcək. Gecə 5-10°, gündüz 18-23° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 12-17° isti olacaq.
✓ **Mingəçevir, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Şirvan, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi ararib güclənəcək. Gecə 6-11°, gündüz 23-28° isti olacaq.
✓ **Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında** əsasən yağmursuz keçəcək. Ararib duman olacaq. Şimal-şərq küləyi əsəcək. Gecə 9-12°, gündüz 20-24°, dağlarda gecə 8-11°, gündüz 15-20° isti olacaq.

futbol klublarında oynayan erməni idmançılar da Azərbaycana qarşı təxribatçı addımlara, açıqlamalara yol veriblər. Belə açıqlamalardan biri 2020-ci ilin noyabrın 7-də Almaniyanın “Hoffenhaym” klubunun erməni əsilli futbolçusu Sarkis Adamyan tərəfindən səsləndirilib. Komandasının “Slovan”a (Çexiya) qarşı keçirdiyi Avroliqa matcından sonra Sarkis Adamyan “sport24.ru” saytına açıqlamasında bildirib ki, əldə etdikləri qələbəni Azərbaycan Ordusuna qarşı döyüşən “qardaş vətənimə, Artsaxda döyüşən bacı və qardaşlarıma həsr edirəm. Siz hamınız qəhrəmansınız. Sizi bağrıma basıram. Mənim qollarım bu çətin günlərdə Ermənistan xalqı üçün kiçik bir hədiyyədir. Erməni qəhrəmanlara eşq olsun. Biz qalib gələcəyik”.

Xatırladaq ki, idmançıların siyasi məzmunlu bu cür açıqlamalar səsləndirməsi FIFA və UEFA-nın qaydaları ilə açıq ziddiyyət təşkil edir və qanunla qadağandır. Buna baxmayaraq, demək olar ki, bütün yarışlarda ermənilər oxşar təxribatları törədib və bunlar cəzasız qalıb.

Futbolçularımıza qarşı “dronlu həmlə”

Ermənilərin stadionda növbəti təxribatı 2023-cü il oktyabrın 3-də baş verib. Lüksemburqda gerçəkləşən “Qarabağ”- “Düdəlanj” oyunu zamanı bir qrup erməni meydançaya dronla “dqr”-in bayrağı adına əski parçası endirib. Sözügedən təxribat azərbaycanlı futbolçuların sərt etirazına səbəb olub. Bu səbəbdən oyunda bir neçə dəqiqəlik fasilə yaranıb. Haylar bu təxribatla təşkilatçı tərəf kimi Lüksemburq rəsmilərini də çətin vəziyyətə salıblar. Ölkənin idman naziri baş verənlərə görə üzr istədikdən, habelə təxribatda iştirak edən şəxslərin məsuliyyətə cəlb edildicəyini bildirdikdən sonra oyun yenidən davam edib.

Ümumiyyətlə, ermənilərin idman arenaslarında təxribatları ilə bağlı çoxsaylı faktlar mövcuddur. Bu faktların hər biri onu deməyə əsas verir ki, terrorçu harada olmasından asılı olmayaraq, terrorçudur və bu, ciddi təhlükə təməbəyidir. Bu təhlükənin qarşısını təkca biz deyil, bütün beşəriyyət almaldır.

Seymur ƏLİYEV,
“Xalq qəzeti”

IDMAN XƏBƏRLƏRİ

Boks üzrə xatirə turniri

Bakıda Boks Mərkəzində yeniyetmə dəri əlcək ustaları arasında ümummilli lider Heydər Əliyev 100 illiyinə həsr olunan beynəlxalq turnir start götürüb.

Azərbaycan Boks Federasiyasının mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, yarış 5 gün davam edəcək.

Turnirdə Azərbaycan yığması ilə yanaşı, Rusiya, Özbəkistan, Qazaxıstan, Gürcüstan, Tacikistan, Qırğızıstan, Bosniya və Herseqovina, Belarus, İsrail və Moldova boksçuları da mübarizə aparırlar. Komandamızın baş məşqçisi Vəqif Kazimov turnirdə 40 idmançını sınaqdan keçirəcək. Ümumilikdə isə mükafatlar uğrunda 100-dən artıq boksçu

gücünü sinayır. Döyüşlər hər gün saat 16:00-da başlayır.

Qeyd edək ki, yarışın baş hakimi Emil Qurbanəliyevdir.

50 min dollar uğrunda mübarizə

Azərbaycanlı crossmeyster Şəhriyar Məmmədیارov Özbəkistanda keçirilən rapid üzrə beynəlxalq turnirdə iştirak edir.

Azərbaycan Şahmat Federasiyasından aldığımız məlumata bildirilir ki, 38 yaşlı crossmeysterimizlə yanaşı, yarışda rusiyalı Aleksandr Qrişuk, Nodirbek Abdusattarov və Rüstəm Kasimjanov (hər ikisi Özbəkistan) kimi tanınmış şahmatçılar da mübarizə aparırlar.

Turnirin baş hakimi Azərbaycan Şahmat Federasiyasının Birinci vitse-prezidenti Faiq Həsənovdur.

Qeyd edək ki, yarışın mükafat fondu 50 min ABŞ dollarıdır.

Elçin AĞAMİRZƏ,
“Xalq qəzeti”

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Asif Əsgərov Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayılova qardaşı

BAĞIR MİKAYILOVUN

vəfatından kədərliəndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

“Bakı İnşaat Sənaye” ASC-nin kollektivi tanınmış iş adamları və həmin cəmiyyətin təsisçiləri Nuraiddin və Loğman Zülfüqarlılara qardaşları

FİRUDİN ZÜLFÜQARLININ

vəfatından kədərliəndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Vasif, Emil Kərimovlar və Ənvər Həsənov

FİKRƏT İSMAYILOVUN

vəfatından kədərliəndiklərini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

“Azərişiq” ASC-nin rəhbərliyi və kollektivi Musa və Natiq Abbasov qardaşlarına ataları

QARA ABBASOVUN

vəfatından kədərliəndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədr müavini, Dövlət İdarələri və İctimai Xidmət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Hikmət Osmanov Dövlət İdarələri və İctimai Xidmət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Yevlax şəhər komitəsinin sədri

FEYZULLA ABBASOVUN

vəfatından kədərliəndiyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

ƏFLATUN AMAŞOV

TELEFONLAR:

Reklam və elanlar: 493-82-21

Qəbul şöbəsi: 493-24-75
Məsul katib: 493-61-02
Texniki şöbə: 493-59-64

Mühasibatlıq: 498-85-29
E-mail: xalqqazeti@gmail.com
info@xalqqazeti.az

+994(51) 280-16-44

“Xalq qəzeti”nin kompüter mərkəzində yığılıb və səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

ÜNVANIMIZ:

AZ-1000, Bakı şəhəri, Bülbül prospekti, 30.
Şəhadətnamə 022273

İNDEKS

0282

TİRAJ

4788

SİFARIŞ

688

QIYMƏTİ

40 qəpik

Növbətçi redaktor

Tahir AYDINOĞLU

Çapa imzalanmışdır

00:00